

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

TEDNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRAŠANJA

Leto III. — Štev. 85.

NOVO MESTO, 29. AVGUSTA 1952

ČETRTLETNA NAROČNINA 100 DIN

IZHAJA VSAK PETEK

Pred praznikom slovenskih brigad DOLENJSKA SE PRIPRAVLJA!

Takih slovesnosti, kot bo praznovanje desete obletnice ustanovitve brigad Cankarjeve, Gubčeve, Tomšičeve in Serčerjeve 13. in 14. septembra, na Dolenjskem v zgodovini še ni bilo! Že do sedaj je prijavljenih 40 posebnih vlakov, tisoče motornih vozil, deset-tisoče kolesarjev, vozov in konjenikov. Iz vseh delov države prihajajo prijave na udeležbo; kaže, da bo navzočih več kot 150.000 ljudi, morda celo do 200.000! Samo iz Ljubljane jih je prijavljenih 30.000, eno samo društvo iz Ljubljane pa je tudi že najavilo 1100 kolesarjev. Posebni vlaki bodo vozili iz vseh večjih krajev Slovenije in tudi iz drugih republik. Republiški in okrajni štab za proslavo imata polne roke dela z organizacijo priprav, seveda pomagajo pri tem tudi vse množične organizacije, kolektivi in posamezniki, vendar je še veliko dela in je treba še več pomoči organizatorjem te, za Dolenjsko edinstvene prireditve. Naj ne bo nikogar, ki ne bi po svoji moči pomagal, da se bodo dragi gostje kar najbolje počutili med nami.

OKRAJNI ŠTAB, OKRAJNI ODBOR ZB in OF VABILJO

vse organizacije in posameznike k pripravam, ne samo tehničnim, pač pa še bolj k političnim. Praznovanje desete obletnice ustanovitve štirih slovenskih brigad prav tu na Dolenjskem, kjer so bile ustanovljene, ni samo zgodovinska, ampak tudi politična manifestacija, kakršne prav tako še ni bilo pri nas na Dolenjskem. Stari borci in aktivisti iz 1941 in od pozneje, ki so preživeli težko dobo štiriletne krvave borbe, pridejo spet med nas. Lahko jim bomo stisnili roko, se z njimi pogovorili o našem in njihovem življenju, o naporih, uspehih in težavah po vojni, obujali bomo spomine na tiste dni, ko je bila vsa Dolenjska eno samo boljše, ko so bile krogle, granate in bombe bolj reden gost kot kruh, ko je fašistični škorenj neusmiljeno teptal našo sveto zemljo, a su mo borci slavni partizanskih brigad ob pomoči vseh zavrednih ljudi vračali milo za drago in ga končno spodili z naše zemlje. Koliko imen partizanov, komisarjev, komandirjev in aktivistov se še spominjajo naši ljudje. Mnogi so že pozabili imena, toda spominjajo se jih po raznih posebnostih: »Tisti s kuštravimi lasmi; pa tisti, ki je nosil titovko tako postrani, pa tisti mitraljezec, ki niti pri jedi ni pustil iz rok svojega mitraljeza, kakor da se je z njim oženil, take in podobne besede slišiš v razgovorih. Dekleta se spominjajo onih fantov, ki so znali tako lepo zapeti, mamice se spominjajo najmlajših partizanov, ki so se jim tako smilili, ker so morali že prestajati take napore... Njim so najprej pošle kos kruha in še kaj drugega, saj so bili v očeh partizanskih mamic tako neboljani. Danes pa niso več. Zrasli so v močne, stasite borce, zveste čuvarje naše svobode in neodvisnosti, v zavestne graditelje lepše bodočnosti vseh delovnih ljudi. Po sedmih letih spet pridejo med nas. Jih bomo še poznali? Prav gotovo! »Če grem po palci v Dolenjske Toplice, samo da vidim spet te naše fante,« je rekla stara partizanska mamica te dni v razgovoru o tej veliki proslavi.

Okrajni odbori množičnih organizacij vabijo vse prebivalstvo Dolenjske, da sodeluje pri pripravah in tudi pri proslavi. Ne sme biti niti ene hiše na Dolenjskem ob cestah in poteh, koder bodo šli gostje, ki ne bi bila okrašena in očiščena. Parole morajo biti povsod, parole, ki bodo izraz velikega pomena tega praznika! Mlaji in slavoloki v vsaki vasi in na vsakem križišču, to naj bo obveznost vseh prebivalcev. Ze na meji okraja naj ima vsak gost občutek, da je stopil na ozemlje, kjer so bile ustanovljene štiri prve partizanske brigade. V vsaki vasi naj bo na najbolj vidnem mestu napisano, koliko borcev in žrtev so dali.

PRED PRAZNIKOM BODO PROSLAVE SE POSEBEJ V VSAKEM KRAJU

V vsaki vasi in vsakem kraju bodo se posebne krajevne proslave tega zgodovinskega dogodka. Občinski odbori ZB s pomočjo krajevnih organizacij ZB in OF ter ob podpori ljudskoprosvetnih društev in ostalih organizacij pripravljajo proslave v tednu od 7. do 13. septembra v vsakem kraju. V Novem mestu bodo kulturne prireditve vse teden. 7. septembra bo odkritje spomenika padlim borcem v Zabji vasi, spominski plošči bosta odkriti tudi v bivšem sokolskem domu in na gimnaziju. 8. septembra bo zvečer na glavnem trgu akademija delovnih kolektivov Novega mesta 9. sept. otvoritev razstave partizanske grafike in obnovljeni križatiji, zvečer pa literarni večer v počastitev pesnika-partizana Mirana Jarca. Dne 1. sept. zvečer bo v domu ljudske prosvete koncert orkestra in pevskega zbora SKUD Dušan Jereb; 12. pa Potrčeva igra »Lacko in Kreffli«. V soboto, 13. sept. popoldne, bo velik koncert ljubljanske Filharmonije na Titovem trgu pred pošto. Nastopili bodo združeni pevski zbori »Srečko Kosovel«, pevski zbor Filharmonije in invalidski pevski zbor. V spomin vseh štirih brigad bo vzidan na bunkerju ob cesti na Brodu partizanski top.

Metliška občina bo imela kulturni festival 31. avg. V Trebnjem bo fizikalni in kulturnoprosvetni festival, v nedeljo, 7. sept. s celodnevno sporedom. V Dol. Nemški vasi bodo na šoli odkrili spominsko ploščo padlim prosvetnim delavcem-aktivistom OF. Obširen spored prireditev v počastitev praznika

V tiskovni sklad

Dolenjskega lista so prispevali: Okrajni ljudski odbor Novo mesto 60.000 din, Okrajni ljudski odbor Črnomelj 50.000 din, Okrajni ljudski odbor Kočevje 20.000 din, Splošno gradbeno podjetje »Pionir« Novo mesto 10.000 din, Okrajna zadruga zveza Novo mesto 3000 din in Okrajna obrtna zbornica Novo mesto 2000 din. Rudnik Kanjarica 2000 din, tov. Alojz Avbar iz Bršljina 500 din. Iskrena hvala!

pripravljajo se v Žužemberku, na Dvoru, v Mirni peči, Mokronogu, Skočjanu, na Otočcu, po vseh krajih Bele krajine in kočevskega okraja, skratka, vsaka vas bo imela svojo lokalno proslavo. Mladina povsod pripravlja kresove, poskrbljeno pa bo tudi za bengalični ogenj in ognjemete. Mestna ZB v Novem mestu pripravlja veliko simbolično razsvetlavo s silko v sredini, ki bo na griču blizu mesta.

NA FRATI BO SPET ZACETEK...

Ime Frate, ali še boljše male predvojnne logarnice na Frati, je tesno povezano z narodnoosvobodilno borbo na Dolenjskem. Vsa pota prvih dolenjskih aktivistov in borcev so peljala čez Frate od junija 1941 pa do njenega uničenja po Italijanih in belogardistih novembra 1942. Vsi prvi partizani so šli v edince čez Frate; tu so bili važni zgodovinski sestanki z najvišjimi predstavniki narodnoosvobodilnega gibanja v Sloveniji. Zato bo sedaj prav tako začetek proslave na obnovljeni Frati. V soboto, 13. septembra, popoldne bo odkrita spominska plošča ob navzočnosti najstarejših borcev in aktivistov Dolenjske, številnih partizanov, gostov in domačinov. Frata bo ta večer sprejela najmanj 30.000 starih znancev in njihovih bojnih tovarišev ter domačinov in gostov! Ob tabornem ognju, pripovedovanju in rajanju bodo borci in gostje prav gotovo prebili navdse lep večer med bukovimi gozdovi, proti jutru pa se bodo skupine z drugimi vred, ki bodo prebile večer na drugih zgodovinskih krajih, pomaknile proti starem parku v Dolenjskih Toplicah, kjer bo v nedeljo, 14. septembra, glavna proslava in zbor vseh štirih brigad.

DOLENJCI!

Tako velikega zgodovinskega praznika in v takem obsegu še ni bilo na Dolenjskem. Posamezne organizacije mrlično pripravljajo vse za čim svečanejšo proslavo tega zgodovinskega dneva. Naj ne bo nikogar, ki ne bi sodeloval pri pripravah in se udeležil proslave! Vsak kraj, vsaka vas, vsaka hiša, da, vsak grm naj ob tej prilici kaže razpoloženje prebivalcev Dolenjske ob tem velikem slavlju. Ne pozabimo grobov tistih, ki so padli za velike cilje, ki jih danes urednikujemo! Množične organizacije! Dajte jim zgodovinsko politično vsebino, tako kot jim v resnici pripada! Borci in aktivisti! Vse, ki ste se v času narodnoosvobodilne borbe borili na Dolenjskem, ali ste našli zatočišče pred nasiljem, pridite za ta dva dneva med nas! Okrajni odbor ZB Novo mesto še prav posebno vabi vse borce in aktiviste iz vse države!

Na zboru volivcev nič novega...

V Črnomlju smo imeli 19. avgusta 1952 dvojni zbor volivcev od 10. januarja 1951. Da je to res, prosim primere:

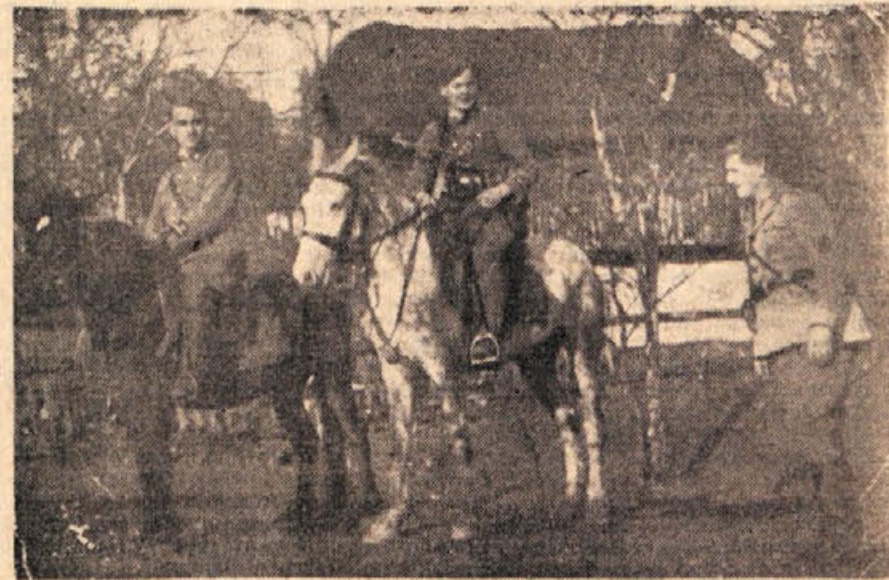
Veliko stanovanjsko krizo ne bomo odpravili z pisarniški ukrepi raznih zakonitih in nezakonitih stanovanjskih komisij in podkupljivim pisarniškim uslužbencem, temveč predvsem z gradnjami. Sklep leta 1951: gradili bomo. Stanje danes: nič nismo zgradili. In zopet sklep: gradili bomo. Takrat, ko nam je pa vlada ponujala denar, kakor je rekel tov. Fabjan Bojan, pa nismo gradili. Danes je seveda težje s krediti. Bolj pravično pa bi se stanovanja vkljub temu lahko dodeljevala.

Sanitarne prilike v mestu v pogledu čistote so kritične. Sprejet je bil tudi sklep oziroma odlok o vzdrževanju reda in čistote, vključujoč za čistilje

OCUVAJMO NASO ŽIVINO!

Letošnja suša je precej prizadela tudi Dolenjsko. Zmanjšan je zlasti pridelek krmilnih rastlin, predvsem sena in detelje. Zaradi tega morajo kmetje posvetiti vso pozornost prehrani živine in izkoristiti vse možnosti, ki jih imajo, da očuvajo svojo živino v celotnem številu in da jim pri tem živina v proizvodnih sposobnostih niti v težini ne hira.

Kaj je treba storiti! Vsak kmetovalec naj si takoj pripravi čimvečje količine vejnika. Za pripravo vejnika obsekujemo grmičevje in drevesje. Prav vsako drevo, razen črne jelše, je dobro za pripravo vejnika. Vejnik pripravimo dokler je listje še zeleno, in ga posušimo v senci. 120 do 130 kg vejnika zaleže za 100 kg sena. Slamo uporabljamo izključno za krmo. Pripravimo jo okusno v obliki rezancev z dodatkom živinske soli. Pri tem jo dan prej navlažimo in pustimo, da se do naslednjega dne omeča. Takšno rezanco živina prav rada žre. Letos nam ne sme iti v izgubo niti kilogram plev. Pleva résnice (ječmena in pšenice) pred uporabo poparimo. Zasejamo tudi dovoljne količine zelene krme za prehrano v zgodnji spo-

Štab III. bataljona Cankarjeve brigade na položaju. Od leve proti desni: Poročnik Teropčič, operativni oficir III. bat. C. b., podporočnik Simončič, komandant III. bat. C. b. in pomočnik komandanta Jasec. Fotografirano v Suhadolu pri Novem mestu 22. februarja 1942. leta. (Slika je last majorja Franca Simončiča.)

Spored prireditev v Novem mestu od 7. do 13. septembra 1952

Dne 29. avgusta ob 20. uri v Domu LP predavanje »Rast NOV« (Janko Jarc)
Dne 2. septembra ob 20. uri v Domu LP predavanje »Rast ljudske oblasti« (Jože Zemljan)
Dne 5. septembra ob 20. uri v Domu LP predavanje »Sovražniki NO gibanja« (Saje Franc)
Dne 7. septembra odkritje spomenika NOB v Zabji vasi
Dne 8. septembra slavnostna akademija delovnih kolektivov na Glavnem trgu

Dne 9. septembra Koncert orkestra SKUD »Dušan Jereb« na Loki
Dne 10. septembra Predavanje v Domu LP »Akcije prvih štirih brigad na Dolenjskem« (Kolar Franc)
Dne 11. septembra igra »Lacko in Kreffli«
Dne 12. septembra Otvoritev umetniške razstave »Partizanska grafika« in razstave v spomin Mirana Jarca Dom LP Literarni večer Mirana Jarca in partizanske lirike
Dne 13. septembra Titov trg — Koncert Slovenske filharmonije

Okrajni ljudski odbor Novo mesto je zasedal

V Novem mestu je bil v soboto 23. avgusta plenum OLO Novo mesto, ki se ga je udeležilo veliko število odbornikov. Med drugimi je bil navzoč tudi ljudski poslanec, sekretar OK KPS Novo mesto, Martin Žugelj.

V živahni razpravi, v kateri so sodelovali številni odborniki, so govorili predvsem o izvajanju proračuna — o dohodkih in izdatkih, gradbeni in komunalni dejavnosti okraja. Razpravljali so tudi o socialnem skrbstvu, vključno nekaterih okrajnih podjetij in ekonomij v upravljanje občinskimi ljudskimi odbori. Posebno pozornost so posvetili vprašanju solstva. Precej so razpravljali tudi o gradnji velikega obrata za predelavo mleka v Gotni va-

si, ki bo predelalo okrog 20.000 litrov mleka na dan.

Več odbornikov je opozorilo tudi na nevarnost, ki preti živinoreji zaradi pomanjkanja krme v nekaterih predelih okraja, ki so bili od suše najbolj prizadeti. Ugotovili so, da primanjkuje živinske krme za okrog 6000 glav govodi. Stisko zaradi pomanjkanja krme izkoriščajo nekateri prekupčevalci in mesarji, ki plačujejo kmetu živino po 30 do 40 din za kilogram žive teže. Odborniki so sklenili, da je treba vsako prekupčevanje preprečiti in uvesti kontrolo nad prodajo živine. Kmetje pa morajo poskušati in izkoristiti vse vire za ohranitev živinskega staleža s silažo, vejniki listavcev in pašo.

Ob zaključku je plenum sprejel tudi več važnih sklepov.

letos pa Dobljico, ki je treba kljub razkuževanju s klorom pred pitjem še prekuhati in ki teče včasih iz vodovodnih pip samo par ur na dan, pa po 150 dinarjev na mesec. Vse to na hvalo velikodušnemu razumevanju tovarišev na železniški direkciji v Ljubljani katere obrat nam črpa vodo, ki nam računajo 9,60 din od kubičnega metra vode!

Lani smo se uprli monopolu preskrbe z zelenjavo in adjem, ki ga je imel branjar Nemančič. Zahtevali smo več teh trgovin, danes pa jih zahtevamo ponovno. To pa zato, ker nam poslovalnica okrajne zadruške zveze, kot edina v mestu, postreže na primer s krompirjem po 29 din za kg, v Ljubljani pa je po 18 din.

O edinem mesarskem podjetju smo lani govorili, da mesarji prodajajo glavo ali pa stegno po enaki ceni in to z zelo kulturno postrežbo: »Če hočeš vzeti, že nočeš pustiti.« Danes ni nič boljše. Mesarji imajo še nadaljnjo 18-mesečno prakso. Tudi meso se ne seka in plačuje po zahtevani kakovosti z različnimi cenami. Repi so še vedno pred mesnicami, kot za časa živinskih nakaznic. To je zato, ker niso vse mesnice v obratu, — eso reže in seka pa še vedno samo eno podjetje.

Vsi ti primeri kažejo, kje žuli čelvelj ljudi. Razumljivo pa je tudi to, da postajajo volivcem antiptična taka zborovanja, ko vidijo, da premljavajo vedno le ena in ista vprašanja mesta Črnomlja. Dokler ne bo nadzora nad izvrševanjem zadanih nalog, ki morajo biti točno določena in ne načelno, in klicanja na odgovornost ljudskih odbornikov in odgovornih uslužbencev za brezbrižen in malomaren odnos do sklepov ljudskega parlamenta, bomo res samo zapravljali čas na brezplodnih dolgovoznih sestankih. Leta pa se vrte z žalostno ugotovitvijo počasnega napredovanja.

Vremenska napoved

V času od 29. avgusta do 7. septembra bo lepo poletno vreme predvidoma do 3. septembra, od 6. septembra dalje bo hladno, deževno vreme.

OKRAJNI ŠTAB

za pomoč prizadetim po suši

Pred jesensko setvijo

Bliza se čas jesenske setve in pred nami sta dve važni nalogi: zamenjava semen ter čiščenje in razkuzevanje semen. Od zdravega in kakovostnega semena je v prvi vrsti odvisna dobra žetev. Ravnotako vpliva v veliki meri na količino pridelka tudi uporaba očiščenega in razkuzenega semena. Brez uporabe dobrega semena ne moremo drugo leto pričakovati dobrega pridelka, kljub temu, da smo vse agrotehnične ukrepe dobro izvedli.

Kakor vsako leto so tudi letos posebne komisije kmetijskih strokovnjakov priznavale najlepše posevke žit in krompirja in pri teh zajele za nadaljnje razmnoževanje zares dobre posevke, ki so bili zdravi, sortno čisti in z dobrim hektarskim pridelkom. Priznano seme je odkupila Semena za Slovenijo; prodajala ga bo pred jesensko setvijo vsem, ki bodo semena naročili pri Kmetijskih združenjih. Občinski ljudski odbori so že prejeli navodila z nalogo, da o tem seznanijo kmetovalce.

Od ozimnih žit je na razpolago dovolj pšenice in ječmena, manj je rži. Dobro seme krompirja lahko vsakdo dobi, samo naročiti ga mora. Od pšenice so na razpolago naslednje sorte: U-1 (golica), prolifik (rěsnice), kadolška in bavarska kraljica. Vse sorte so pri nas udomačene, imajo pa razne zahteve in so več ali manj odporne proti rji U-1 in prolifik poznajo že dobro po Dolenjskem, ker se je dobavljala vsako leto. Cena je 26 do 29 din za kg. Doma pridelano seme je cenejše, dražje je iz uvoza. Ječmen je na razpolago sorte peragis, ki se odlikuje po klenem zrnju in dobrem pridelku. V letošnjem letu so dali priznani posevki nad 20 metrskih stotov pridelka na ha. Cena je 25 dinarjev za kg. Rži je manj na razpolago, cena semenu, ki je uvoženo je 28 dinarjev za kg, in sicer sorta petkus.

Ze sedaj v jeseni naročate in prevzemate tudi semenski krompir. Na razpolago imamo največ seme sorte Bohmov srednje rani, ki je bil 1951 in 1952 uvožen iz Nemčije. Sorta je zelo priročno, ker zgodaj dozori. Krompir je sicer rumenkaste barve,

je pa odlični jedilni krompir. Semenski krompir je bil pridelan predvsem na socialističnih obratih. Vse priznani krompirji je imel letos pridelok nad 15 ton na hektar. Cena se ni določila, bo pa ca 50% višja kot merkantilni krompir.

Vsi, ki hočejo nabaviti seme žit ali krompirja, naj se zglase pri Kmetijski združenju. Kmetijska zadruga naj zbere vsa naročila in skupno naročilo dostavi OLO-oddelku za gospodarstvo. Cim prej bodo naročila zbrana, toliko prej bodo tudi dobavljena od Semena.

O vrednosti uporabe očiščenega in razkuzenega semena je bilo že dovolj pisano in so vsi več ali manj o tem poučeni. Čiščenje na trierjih, ki marsikje leže neizkoriščeni, je posebno potrebno letos, ker so vsi pridelki trpeli zaradi suše. Razkuzevanje je edino sredstvo v borbi proti boleznim kot snežna plesen in trde sneti. Naloga strojnih odsekov KZ je, da bodo vsi čistilni stroji v porabi. Kmetijske zadruge naj naroče zadostno količino razkuzilnih sredstev.

Semen, ki so dobre kakovosti in sortno čista, je dovolj na razpolago. Zato vsi kmetovalci pohitite z naročili zaradi lastne koristi, v vaseh pa, kjer so imeli posamezniki dober pridelok, naj dajo v zamenjavo to seme. O načinu razkuzevanja bomo priobčili drugič bolj izčrpen članek.

O. Va

Pojmo, bratje, pesem o svobodi
Osnutek za spomenik NOB Novo mesto
akad. kipar Savinšek Jakob

Počitniška kolonija v Brežicah

31. junija se je zbralo 79 pionirjev novo-meškega okraja v počitniški koloniji v Brežicah. Prvi dnevi so bili dnevi spoznavanja ter velikega domotožja. Ko pa smo drugi dan odšli na kopanje, so pionirji že pozabili na svoje prijatelje in prijateljice doma ter se seznanili z novimi. Veselje jim je bilo gledati med šofotanjem v vodi. Marsikateri je prišel iz kraja, kjer prej ni imel prilike za kopanje, zato mu je bilo sedaj največja zabava. Nekega dne vprašam malo Micko, kje se je kopala, pa mi je povedala, da so imeli doma samo »lužo«. Micka se je tu že naučila plavati in bo doma lahko plavala tudi v »luži«. Ze po 14 dneh se je 15 otrok naučilo prav dobro plavati. Priznana pa sem, da bodo do konca počitniške kolonije znali prav vsi. Brežice pa nimajo veselja za otroke samo na Krki. Marsikateri popoldan gremo tudi v bližnji gozd. Kaj neki delamo tam? Iz velikih kostanjevih listov izdelujemo klobuke in košarice. Največji mojster za izdelavo klobukov je Stane.

Nah raznih krajših izletih smo pionirje seznanili tudi z znamenitostmi tega kraja z časov NOB. Ob tabornih ognjih pa pokažejo pionirji svoje znanje, ki so ga prinesli iz šol. Tudi v Cerkljah smo bili. Aviatičarska komanda nas je prijazno sprejela in razkazala vse podrobnosti. Seveda tu so bili v ospredju predvsem pionirji — bodoči piloti. V bližnjih Mokricah pa smo si ogledali ječo, kjer je bil za časa kmečkih uporov zaprt Matija Gubec in od tam odpeljan v Zagreb. Ob priliki obiska v Zagrebu smo si ogledali tudi mesto njegovega kronanja.

Veselite se gledati naše pionirje in pionirke pri tekmovalstvu in lahki atletiki. Tu se otroci zelo dobro počutijo. Veliko lepih vtisov bodo odnesli iz Brežic in če se vprašate po čigavi znanosti, moramo odgovoriti, da po zaslugi ljudske oblasti. Ali je kmečki otrok v stari Jugoslaviji vedel kaj so počitnice? On je bil v času počitnic le garač na kmetijah, lepote naše zemlje pa so mu bile prikrite. Zato se pionirji počitniške kolonije IL izmenje prav lepo zahvaljujejo OLO Novo mesto, ki jim je preskrbel tako lepe in prijetne počitnice.

D. M.

ŠAHISTI DOLENJSKE

V nedeljo dne 7. septembra bo v počastitev ustanovitve prvih slovenskih brigad SAHOVSKI BRZOTURNIR SAHISTOV SLOVENIJE na Loki v Novem mestu! — Popoldne na stadionu v Kandiji ŽIVI SAH!

V prvem pismu, s katerim smo se oglasili iz prelepe Koroške, smo omenili na zaključku o naših pripravah za izlete in pevske nastope Stud. zbora, ki je z otroki letoval v Sekiri ob Vrbskem jezeru. Danes pa o tem kaj več!

Tako slovenske organizacije kot vodstvo Socialistične stranke Koroške so nam pripravili vrsto izletov, na katerih smo spoznali od blizu vse lepote naše Koroške onkraj Karavank. Na vsakem koraku smo opazili, kako je tujec umetno zabrisal sledi našega naroda, kjer mu je tekla zibelka. Vendar pa niso ostali našim očem skriti vsaj napisani na trgovinah, gostilnah in spomenikih na pokopališčih, tako severno od Osojskega jezera vse do Beljaka in na vzhod od Klopinskega jezera in južno od te črte, dokoder se je že pomaknila naša jezikovna črta. Ko smo si ogledali Celovec, naše glavno mesto Koroške, so nas opozarjali slovenski napis imen trgovin, pisanih z nemško pisavo. No, pa slovenska govornica tudi ni še zamrla v tem velikem in lepem mestu. Marsikdo je prislutnil čebljanju naših otrok, celo tu in tam nam je sledil človek, ki je zapustil Jugoslavijo po vojni in je skušal najti stik z — domovino. In nemalo smo spoznali teh izgubljenih sinov po Koroškem! V mestnem muzeju smo žalostno ogledovali tudi povzeto zgodovino, saj nepoučen tujec spozna, da Koroška nikdar ni bila slovenska. Komaj si našel v njem naš zgodovinski knežji kamen, zelo malo smo pa videli prič o borbi

14. avgust 1942 v Dolenjskih Toplicah

Letos je deseta obletnica najhujšega italijanskega pritiska na Dol. Toplice in okolico. V sredi avgusta, so že izjalovljeni veliki julijski roški ofenzivi, s katero je hotel italijanski okupator zadati smrtni udarec vedno večji partizanski vojski, a je prav z njo sramotno propadel, so spet z vso silo pritisnili na Dol. Toplice in okolico.

14. avgusta 1942 so fašisti zopet pridrevli v Toplice in okoliška kraje. Sem so prišli tako naglo in nepričakovano, da se je le malo ljudi moglo pravčasno umakniti v gozdove, zato so bili po večini vsi doma. Ze ta dan so Italijani prišli vse moške od 18. do 55. leta ter jih na kamionih odpeljali v Stražo, od tam pa v Novo mesto. V Dol. Toplicah so jih takrat pobrali 64 in vse odpeljali v taborišča: Rab, Padova, Renicci itd. Posebno krvočolno so bili v Meniški vasi in v Podhosti. Tu so dobili več partizanov domačinov, ki se jim je posrečilo, da so se prebili iz obroča velike roške ofenzive. Večina teh je bilo začasno doma, kjer so jih Italijani prijeli. Nekateri so verjeli italijanskim pozivom, v katerih so obljubljali, da se partizanom, ki se bodo vrnili domov in predali njihovi vojski, ne bo ničesar zgodilo. Toda še isti dan so spoznali, da so se bridko motili, ker so verjeli italijanskim obljubam. Sli so po isti poti, kot oni, ki so bili ujeti kot partizani. Izdali so jih njihovi hlapi — domači izdajalci. 16. avgusta so jih v Vavti vasi ustrelili. Med ustreljenimi jih je bilo 15 iz Podhoste in 2 iz Mehiške vasi. Ob istem času so prav tam ustrelili tudi topliškega čevljarja Jožeta Bučarja, ki jim je enkrat že ušel.

14. avgust je za Dol. Toplice eden najbolj pomembnih in žalostnih dni, ki jih je treba tudi obvarovati pozabljenja. Zato je prav, da se Dol. Toplice ob 10. obletnici važnih dogodkov iz časa naših borb za osvoboditev spominjajo tudi žrtve, ki so 16. avgusta padle v Vavti vasi. Tudi te žrtve so prelele svojo kri za našo osvoboditev. Gr.

Okrajna opekarna v Prelesju leži tik proge med postajo Sentrupert in Mokronog. Zadnja leta prihajajo o njej v javnost različni glasovi, ki govorijo o nezdruženih razmerah v podjetju. Opekarna je tehnično dobro opremljena. V veliko krožno peč gre naenkrat 60.000 zidakov. Glina sicer ni prvovrstna, vendar je opeka ob kolikaj vestni prizadevnosti delavcev lahko prav dobre kvalitete. Toda prav te vestnosti, čuta odgovornosti in politične zavednosti najbolj manjka temu delovnemu kolektivu, kar je tudi glavni vzrok, da stoji danes podjetje pred vprašanjem naučajnega obstoja. Zadnja dva meseca so delavci in uslužbenci prejeli le 60%, odnosno 80% zasluga izplačanega, za avgust pa je vprašanje še bolj pereče: plačni fond za avgust je v tisočkah nižji, kot je število delavcev in uslužbencev. Kdo je kriv za nastali položaj v opekarni, je stvar okrajnega ljudskega odbora, odnosno gospodarskega sveta in posebne komisije, ki naj to raziše, mi pa hočemo pokazati samo nekaj značilnosti, ki deloma osvetljujejo nastale razmere.

Opekarna je bila poprej pod operativnim vodstvom bivšega okrajja Trebnje. Ta se je bržečas zadovoljil s tem, da je opekarna imela vsako leto nekaj stotisoč dinarjev izgube, ki jo je krila država, kako in kdo gospodari v podjetju, se pa nihče ni zanimal, še manj se je kdo brigal za rentabilnost podjetja. Primer: opekarna leži pet metrov od proge, vendar mora opeko prevažati za naklanje na postajo Mokronog. Koliko to prekladanje in prevažanje opeke podraži proizvodnjo, se nihče dosedaj ni vprašal. Cemu neki, saj je država krila izgubo. Če bi kdo v šestih letih samo z mezinem mignol, bi imela opekarna svoj tir, kot ga imajo vse opekarnice, ki so veliko bolj oddaljene od proge, kakor je Preleška. Direktor opekarnice Debenc je menda edina odločujoča sila v podjetju. Sicer imajo tudi delavski svet, pa menda le zato, da kima direktorju,

V Preleški opekarni močno škriplje

sicer bi ne moglo biti tako, kot je. V podjetju obstoja sindikalna podružnica; pa tudi ta je prav tako samo na papirju, kajti od 42 članov kolektiva jih je menda samo 15 članov sindikata. Koliko članov ima sindikalna podružnica najbrž nihče ne ve natančno, prav tako ne, kdaj je bil redni sestanek. Od vsega kolektiva je baje samo 30% članov OF, vsi ostali so izven vsake množične organizacije. Komunisti ni, razen direktorja, nobenega v kolektivul.

Letošnja proizvodnja v opekarni je do sredine avgusta okrog 1 milijon 300.000 kosov zidne opeke, od tega je neprodane na zalogi, deloma žgane, deloma še na sušilu, nad milijon kosov. Torej kup neprodane proizvodnje navzlic velikanskemu povpraševanju po opeki. Zaradi velikih stroškov prevoza, opekarna ne more prodajati opeke na oddaljenejših tržiščih, na domačem notranjem tržišču pa se prav tako ne more uveljaviti, kar je predvsem posledica premajhne skrbi kolektiva za znižanje stroškov proizvodnje in prodajo izdelkov. Kvaliteta opeke ni slaba, lahko bi bila pa še boljša, če bi delavci polagali več pažnje pri pripravi glin. Tako pa zaradi premajhne čuta odgovornosti za rentabilnost podjetja (že pri nakupu glin) pride med pripravljeno glino pesek, ki pri zganju opeko razžene.

Dne 15. avgusta je imel delavski svet sejo, na kateri je razpravljalo o začasnem odpustu večjega števila delavcev, to je predvsem tistih, ki so zaposleni pri izdelavi surove opeke. Ta sklep delavskega sveta je član sveta Martin Dragan takoj sporočil vsem delavcem, v kakšnem tonu in smislu sicer ne vemo, res pa je, da so delavci, ki so ta dan že itak delali z nevoljo, ker je bil nekaj cerkveni praznik, po pojasnilu Dragana takoj vsi zapustili delo ter odšli domov. Torej nekaka demonstrativna stavka vsega kolektiva proti samemu sebi.

Skraini čas je, da nekdo poseže v te razmere in temeljito počisti ves gnoj, ki se je nabral v podjetju od leta 1946 dalje. Mislimo, da ga ne bo samo za en koš, ampak mnogo več. Krivice za nastali položaj pa ni iskati samo v podjetju, pač pa pri tistih, ki so bili po službeni in upravni dolžnosti moralno odgovorni za rentabilnost in obstoj opekarnice.

ZIVINOREJSKI PODODBOR OKRAJNE ZADRUŽNE ZVEZE V NOvem MESTU JE ZACEL Z DELOM

Dne 9. avgusta je bila prva seja živinorejskega pododbora OZZ, na kateri so bili sprejeti potrebni sklepi za dvig živinoreje na Dolenjskem, in sicer:

Pri vsaki splošni Kmetijski združenju takoj začeti z ustanavljanjem živinorejskih odsekov, ki bodo izvajali odbiro živine, uvedli mlečno kontrolo, skrbeli za dvig krmne baze, izgradnjo silosov, gnojšče in pod.

Zaradi boljšega in lažjega delovanja priporočamo pododbor sosednim živinorejskim odsekom, da se povežejo v medzadržno odobro. Takšni medzadržni odbori bi obstojali v Novem mestu: za Goto vas, Smihel, Smolenja vas, Prečno, Otočec, Brnčice; v St. Jerneju: za St. Jernej, Skočjan, Šmarje, Dobravo; v Mirni za Mirno, Mokronog, St. Rupert; v Trebnju za: Trebnje, Vel. Loko, St. Lovrenc, Vel. Gaber; v Žužemberku za vso Suho krajino.

Pri vsakem medzadržnem odboru, kjer je sprejetih v rodovnik najmanj 100 glav, tako nastavi mlaznega kontrolorja in rodovnikarja, ker je le na ta način možno ugotavljati vrednost rodovniške živine.

Sprejeti je bil tudi sklep, da je potrebno organizaciji sejmov posvetiti večjo pažnjo in skrbeti, da bodo razlike v ceni med rodovniško in ostalo živino znatne.

Ravnotako je potrebno ves odkup živine in ostalih živalskih produktov voditi preko

živinorejskih odborov, ustvarjena sredstva pa izkoristiti za dvig živinoreje. Praviloma naj se niti ena glava živine ne prodaja mimo splošne Kmetijske zadruge.

Na seji so pretehtali tudi pravilnik, odnosno poslovnik živinorejskih pododborov in odsekov, ki bo dan živinorejskim odsekom v izpolnitve in prilagoditve potrebam in prilikam posameznih področij.

Umetne osemenjalne postaje, ki bo organizirana na Grmu, naj se poslužujejo vsi živinorejski odseki.

O prodaji telet za zakol naj živinorejski odseki vodijo nadzor in preprečujejo zakol plemenskih telet.

Izrečena je bila misel, da bi imel Dolenjski list poseben koticek za objave strokovnih člankov ob sodelovanju vseh naših kmetijcev.

V živahni razpravi, v kateri so sodelovali vsi člani pododbora je bil poudarjena potreba razširitve in utrditve obstoječih živinorejskih odsekov in pomoči v delu živinorejskim odsekom. Ravno tako je bila predmet obširne razprave, potreba pomoči vsem živinorejcem, ki so prizadeti po suši.

Obvestilo

Današnji številki smo priložili čekovne položnice vsem naročnikom, ki še niso poravnali izostankov iz leta 1951 in tistim, ki niso plačali naročnine do konca leta 1952. Poleg naslova na prvi strani smo pripisali znesek dolga do konca leta 1952. Vse naročnike prosimo, da zapadlo in preostalo naročnino za IV. četrtletje čimprej nakažejo.

Uprava Dolenjskega lista

Popravek

V podlistku »Ob razvalinah Žužemberka«, objavljenem v 34. številki Dolenjskega lista, je zmešan vrtni red vrstic v prvem in drugem stolpcu podlistka Pravilno se glasi takole:

9. junija 1942 je Gnidovec pisal patru Ciprijanu v Novo mesto:

... tudi to sem osebno povedal nekemu italijanskemu kapetanu, ki je prijatelj družine Zenove, in mi je ta objubil, da bo sredičoval...

Slo je za intervencijo za nekega dekleta in sprejema v šolo. Intervencij vseh vrst je opravil Gnidovec pri Italijanih in kasneje pri Nemcih precej; ni ga bilo sram poznanstva s fašističnimi oficirji. Od njegovega pričanja so bile odvisne usode mnogih Suhočranjincev.

Gostinska podjetja in gostilničarji!

Nabavite si žganje in liker vseh vrst po nizki ceni!

Ponudbe pošljite na:

KUPUJEMO
Sadje vseh vrst: jabolka, hruške, slive, grozdje itd.

DESTILACIJA ALKOHOLNIH PIJAČ MIRNA

Kaj smo videli in doživeli na Koroškem

(Od posebnega dopisnika »Dolenjskega lista«)

in življenju Slovenskih Korošcev. Vendar pa smo bili iznenadeni, ko so nas obiskovalci muzeja — Avstrijci zaprosili, da smo zapeli kar v poslopju nekaj naših pesmi, za katere so zvedeli, da jih otroci tako lepo zapojejo. Vsaj slovenska pesem je zadonela v stavbi, kjer je tujec tako sramotno potvoril našo zgodovino...

Slovenska ženska zveza na Koroškem, ki nam je pod vodstvom tov. Ogrizove in sekretarke Gröbleharjeve ves čas našega bivanja krepko pomagala, je organizirala avtobusni izlet v St. Rupert, Velikovec in na Klopinsko jezero, kar bo ostalo naši mladini v najlepšem spominu iz obiska na Koroškem. Poklonili smo se 85 padlim slovenskim partizanom, ki so pokopani v skupnem grobu v St. Rupertu, nad katerim se dviga partizanski spomenik s slovenskim napisom in Titovo zvezdo, ki je dvignila ob dograditvi med nemurji toliko prahu. Spomenik je krasno delo. Obsuli smo grob s cvetjem in vencem, zapeli slovensko nagrobno, pionir Borut pa je deklamiral Kajuhovo »Kje si matič. O pomenu teh žrtve nam je povedal nekaj besed predsednik Demokratske fronte na Koroškem dr. Petek. Zelo pa smo bili presenečeni, ko smo zapeli ob tem grobu naših junakov grobove esesovcev, ki pa

so bili lepo negovani, medtem ko je grob naših borcev kar preveč opuščen. Zato pa so ga ob obisku naši pionirji očistili. Povedali so nam, da je sicer za urejanje groba plačan poseben vrtnar, ki pa je bil že večkrat napaden od nemurjev iz Velikovec in se zato sedaj boji. Tudi slovenske nune, ki žive v bližnji Narodni šoli (tako se blesti napis na stavbi), so začetka skrbele za ta grob, pa so sedaj tudi prenehale... Ob Klopinskem jezeru smo se ohladili in zanimivo je bilo ob tej priliki srečanje naše in avstrijske dece, ki je bila tu na izletu, ko sta si izmenoma s pesmimi odgovarjali in zblíževali. Vodstvo Doma ob Vrbskem jezeru nam je pripravilo zelo pomemben izlet k Osojskemu jezeru in tako smo obiskali zgodovinsko Gosposvetško polje, se pomudili ob gosposvetškem prestolu pa nadaljevali proti znamenitemu gradu, ki se dviga na vrhu Visoke Ostrovice. S slovensko pesmijo smo hiteli mimo St. Vida ob Glini ob Osojskem jezeru in se povzpeli z žičnico na Ogrlico, od koder se nam je kot na dlani pokazala vsa Koroška s svojimi lepimi jezeli. Tujski promet je zelo razvit zlasti okrog jezer, posebno Vrbskega in smo opazili zlasti v sobotah ter nedeljah cele kolone krasnih limuzin ter motorjev,

v katerih so imoviti meščani iz Celovca, Graza, Dunaja, hiteli v letovišča ob jezeru. Kolikor bolj pa smo šli v notranjost zlasti južnega dela Koroške, toliko slabši je bil promet in tudi ceste...

O našem bivanju na Koroškem je šel kmalu glas po deželi. Medtem, ko so nas vsi Slovenci in dobromisleči Avstrijci lepo sprejeli ter nam nudili v vsem času našega bivanja vso pomoč ter prijateljstvo, smo na drugi strani doživeli od drugih krogov, posebno informbirojevskih vrst zelo »prijaznih pozdravov«, pač v znanem žanru Moskve in Budimpešte... Posebno je bolela te kroge naša slovenska zastava, ki je vihrala skupno s socialistično ob vzhodu v naš Dom ob jezeru. List »Borec«, ki je informbirojevsko glasilo, je napisal ob našem bivanju znane zalivke o leglu »Titofašistov v Sekiri«, ter uporabil vsak obisk pri nas za gnusen napad na našo državo. Ko nas je obiskal deželni glavar Koroške dr. Vedenik, je ta listič napisal, da je dr. Vedenik prišel v Sekiro »prodajat Titovcem — Koroškom. Ob priliki naših izletov in zlasti uspešnih koncertov Stud. zbora tako v Kotmarji vasi, Borovljah in drugod je »Borec« zopet zapisal, da »Titofašisti hodijo svobodno po Koroški in vrše propagando za priključitev

Koroške k Jugoslaviji. Zlasti so ves čas našega bivanja zamerjali socialistom, da so tako globoko segli v »Titovo žrelo« in prodajajo Koroško Titu. Zelo smo bili veseli, ko nas je obiskal deželni glavar Koroške dr. Vedenik, ki je v slovenskem in nemškem jeziku govoril naši deci o mednarodnem bratstvu, o nalogi socialistične stranke Koroške, in povdaril, da je ravno obisk slovenskih otrok na Koroškem in obisk slovenskih in avstrijskih otrok v Jugoslaviji, jamstvo in most med dvema sosednjima državama ob Karavankah.

Tudi ob obiskih članov in funkcionarjev soc. stranke ter njihove organizacije Kinderfreund (Društvo prijateljev mladine), kakor tudi raznih skupin športnih društev, mladine, učiteljev in profesorjev, smo čutili, da je med njimi veliko zanimanja za našo državo ter smo ob obiskih in osebnih stikih imeli dovolj prilike, da smo tako odrastli kot otroci, razlagali in odgovarjali na zanimiva vprašanja o življenju pri nas. Vse je zanimala naša demokracija, delavski sveti, pionirske organizacije, graditev socializma, veliki objekti — hidrocentrali itd. Vsi pa so hvalili naše junaštvo v času NOB, spoznali smo, kako tudi Avstrijci cenijo in spoštujejo našega Tita, njihovi pedagogi pa so občudovali disciplino naših otrok, njihovo samoupravo in urejeno šolsko organizacijo. Na posebni pedagoški konferenci z avstrijskimi in našimi pedagogi smo izmenjali skušnje s posebnim ozirom na delo v kolonijah

Mirna

Občinski odbor je na svoji seji 19. avgusta razpravljal o raznih problemih občine. Sprejeli so sklep, da občinski ljudski odbor pre- vzame pod svojo upravo Mizarstvo in kolar- sko podjetje na Mirni in Zganjarno, ki sta bili dosedaj pod upravo okrajnega ljudskega odbora Novo mesto. Po daljši razpravi so sprejeli sklep o omejitvi zvočenja. Podrobno so govorili o nerednem plačevanju davkov in ugotovili, da imajo največ zastankov veliki kmetje, posebno pa obrtniki. Vsi ob- orniki so sklenili, da bodo še enkrat vsak v svoji vasi opozorili vse zastankarje na redno plačevanje davka, če pa to ne bo za- leglo, bo občinski ljudski odbor prišel a priložnimi izterjavami. Razpravljali so še o drugih gospodarskih problemih ter tudi sprejeli ustrezne sklepe, ki dokazujejo, da se sedanji občinski ljudski odbor na Mirni pod predsedstvom tovariša Goloba zaveda svojih nalog in odgovornosti do volivcev in skrup- nosti. Občinski ljudski odbor si je že tudi uredil lepe pisarniške prostore, z nadaljnjim preurejevanjem občinske stavbe, pa bodo pridobili še nekaj potrebnih stanovanj.

Delo žena iz Predgrada

20. avgusta so se zbrale žene iz Predgrada. Starega trga in ostalih vasi na skupno kon- ferenco z združenimi. Najprej so se po- govorile o pomenu in delu organizacije AFZ in Zveze žena zadrževalcev. Izvolile so nov občinski odbor AFZ ter delegatke za okrajno konferenco. Na konfe- renci so se zanimale tudi za gospodarska vprašanja. Skrbni jih, kako bo z živinako krmno, ki je zaradi suše zelo primanjkuje. Izrazile so željo, da bi dobili silomernico, ki bi bila last zadrževalcev, služila bi pa tudi potrebam sosednih vasi. Veliko zanimanje so pokazale tudi za higieno vasi in smatrajo, da bi bilo potrebno postaviti po vaseh zdrav- stvene obiskovalke, ki bi imele stik z medi- cinsko sestro in babico. Ta teden se je v Predgradu in Starem Trgu prišel tečaj za vlaganje sadja in zela- rjave. Učiteljica Vira Sterk pa je rade volje prevzela vodstvo tečaja za vezenje in pletenje. Na konferenci so žene sprejele tudi sklep, da bodo takoj po opravljenem letnem delu prišle z gospodinjstvi tečaj, poskr- bele pa tudi za tečaj iz domače obrti. V svoji kmetijski združbi bodo žene vnovče- vate svoje predmete in tako v zimskem času imele zaslužek. Tudi na sosedne vasi žene ne bodo pozabi- le. Obiskale bodo silerno vasi občine Pred- grad, se z ženami pogovorile in razpravljale o vseh problemih njihovih vasi. Na konferenci smo videli, da se belokranjske žene pridne in delavne. Rade pa bi se od časa do časa posvetovale tudi z ljudmi, ki bi jim povedali, kdaj in kako naj delajo. Prav ta občina, ki je tako oddaljena od sre- dišča, potrebuje tesnejše sodelovanja, zato smo sklenile, da bomo tudi žene Predgrada večkrat obiskale in se z njimi o vsem po- govorile. Lučka Cerne

Novo mesto

All ni 22 din pri kilogramu kruha le nekoliko preveč? Doma mi je zmanjkalo kruha, pa sem posila hčerko-poj v mestno prodajalno. Ker ga tudi tu niso več imeli je šla v okrepče- valnico v Dilančevi ulici in kruh res dobila. Toda za kakšno ceno! Za kilogram kruha (eno struco), ki stane v prodajalni kruha 30 din, je plačala kar 60 din. Za poper ne- koč, ko je bil kruh še dražji, pa sem plačala v isti okrepčevalnici celo 80 din za struco kruha. Nisem priti temu, da je kruh v go- stinskem obratu dražji kot v pekarni, vendar mislim da je 22 din pri eni struci le malo preveč, saj je več kot 50% na dopustno po- dejno ceno celo pri najosnovnejši živ- ljenjski potrebščini. —ve—

OGLAS V DOLENJSKEM LISTU — GOTOV USPEHI!

Velika vaja profiletalske zaščite in gasilstva

Kako dobro je organizirana v Novem me- stu PLZ, je pokazala velika vaja v nedeljo, 24. avgusta, pri kateri so sodelovale prav vse edince PLZ in novomeško prostovoljno ga- silno društvo. Ob tej priložnosti je bilo ponovno in čisto doletno pokazano, da sta obe orga- nizaciji eno, da sta ena sama močna obramb- na sila, ki more tesno združena v pri- meru resnične potrebe priskočiti v pravem času in pomoč. Vsi bodisi člani obvezne PLZ, kakor tu- di gasilci — moški in ženske — so poka- zali zelo dobro izurjenost in prožnost. Vaja je bila dobro organizirana in jo je lahko opazovalo tudi civilno prebivalstvo. Ze v soboto, 23. avgusta zvečer je bil dan znak za alarm. Mesto se je pogreznilo v temo, ki so jo še povečavali težki deževni oblaki. Zvočniki so napovedovali nalet so- vražnih bombnikov. Vse enote PLZ so bile na svojih mestih, gasilci pa so zdrveli v svojih gasilskih avtomobilih in vseh ljudi in orožja, iz mesta. Enote PLZ in narodne milice so patrulirale po ulicah in cestah zatemnjenege mesta in opozarjale nekatere nedisciplinirane prebivalce, naj pograje luči. »Nevarnost je tu!... Pozor!... avioni so nad mestom, krožijo... oddaljujejo se... spet se vračajo... odhajajo v smeri Ljub- ljane... odšli so! napovedujejo zvočniki. Nevarnost pa s tem še ni minila. Čez dalj časa sporoče zvočniki, vse opazovalne po- staje da so se avioni oddaljili in kretni drugam. Napada ni bilo. Spet so zagorele luči po mestu in pričelo se je spet normal- no življenje. Le gasilci in edince PLZ ni- majo miru. Vse noč so v pripravljenosti. V nedeljo zjutraj je deževalo. Kot da ho- čejo pomagati še oblačje... Člani mobilnih enot patrulirajo po mestu, stroga priprav- lenost je povsod. Okrog 9.30 se oglasijo zvočniki, ki spet naznanjajo nevarnost iz zraka ter opozarjajo prebivalstvo, kako naj se vede v primeru bombnega napada na mesto. Okrog 10. ure zatulijo vse mestne zborna mesto. Zvočniki javljajo, da se slika skupina sovražnih bombnikov in lovec in pozivajo prebivalstvo, naj se umakne v za- klonišča. Hišna PAZ je na delu. Ljudje od- hajajo v hišna in druga zaklonišča. V nekaj minutah je mesto kot izumrlo. Zvočniki utihnejo, sovražna napada se napada mesto iz zraka. Bombe padajo na goste, kretni eksplozije, strel sekajo sicer smurno tiši- no... Na Fihntnavovi hiši je izbruhnil požar, v plamenih so tudi Ivanetičeva hiša in stavba Okrajnega magazina in hiša narodne imovine v Dilančevi ulici. V četrt uri so avioni opravili svoje razdalno delo in od- leteli. Na spodnjem delu Glavnega trga so odvrli dve strupene pline... Zvočniki jav- ljajo, da so avioni krenili proti Ljubljani. Tedaj pa planejo ekipe PLZ na plan. Ke-

IZ NAŠIH KRAJEV

Dolenja vas pri Ribnici

Zadnje čase je tudi v občinskem odboru Dolenja vas precej živel gospodarsko in kulturno življenje. Vaški odbor Lipovec je na pobudo vaščanov prišel z obnovno in po- pravilno vaško pot Lipovec—Črni vrh. Od okraja je prejel tudi denarno pomoč v zne- sku 40 tisoč dinarjev, vaščani pa so s pro- stovoljnimi delom prispevali 65.000 dinarjev. Sprejeli so tudi sklep, da preuredijo in po- pravijo vaško vodnjak. Do jeseni pa name- ravajo popraviti vaško pot Lipovec—Dolenja vas. Občinski odbor je preuredil stavbo, ki je bila že precej potrebna popravila. Tudi otro- škova igrišča so začeli urejati, po sklepu od- bora mora biti do jeseni popolnoma ureje- no. Za adaptacijo mladinskega doma je ob- činski odbor prejel 30.000 dinarjev, delo pa je prevzelo gradbeno podjetje »Zidar« iz Kovejve. Tudi mladina se je obvezala za pro- stovoljnimi delom prispevala, da bo dom čimprej dograjen. 16. avgusta je občinski odbor Dolenja vas organiziral velik redni letni sejem za živino in blago. Sejem je obiskalo veliko ljudi iz Ribniške doline. Tudi tržišče je bilo precej dobro založeno z blagom, za kar ima največ zaslug »Trgovopromet« Kovejve in za- služna združba Dolenja vas. Zal, da je bilo živine premalo. Gastilski društvi Dolenja vas in Baktinca sta precej pozivili svoje delo. Društvo iz Dolenje vasi je 10. avgusta proslavljalo 70- letnico obstoja. Ob tej priložnosti so podelili priznanja za 40-letno delovanje in društva za služni članom Antonu Pahulji in Jakobu Henigmanu. Raktinško društvo pa je 17. av- gusta proslavljalo 30-letnico obstoja. Na pro- slavi so bila podeljena priznanja in diplome članom, ki so v društvu 20 do 30 let. I. Z.

Dol. Nemška vas

V nedeljo 31. avgusta ob 9. uri dopoldne bo organizacija Zveze borcev iz Dol. Nemške vasi odkrila spominsko ploščo padlim žrtvam v prostorih šole v Nemški vasi. Plošča bo spominjala na bivšo učiteljico Peppo Kocjan- čič, na učitelja Eda Hofbeka in njegovo ženo Marijo, ki so bili domobranci 2. maja 1945 zadani v bitenjem gozdu. Hofbeka so odpe- ljali leta 1944 Nemci in domobranci v novo- meške zapore, kasneje pa so ga ustrelili. Njun sin je padel kot partizan v vasi Kar- teljevo. Učiteljico Kocjančičevo so februarja 1945 odpeljali domobranci in jo skupno z njenim možem umorili. K odkritju spominske plošče val prosvetni de- lavci in člani žrtve ter prebivalci bližnje in daljne okolice.

Dol. Nemška vas

V nedeljo 31. avgusta ob 9. uri dopoldne bo organizacija Zveze borcev iz Dol. Nemške vasi odkrila spominsko ploščo padlim žrtvam v prostorih šole v Nemški vasi. Plošča bo spominjala na bivšo učiteljico Peppo Kocjan- čič, na učitelja Eda Hofbeka in njegovo ženo Marijo, ki so bili domobranci 2. maja 1945 zadani v bitenjem gozdu. Hofbeka so odpe- ljali leta 1944 Nemci in domobranci v novo- meške zapore, kasneje pa so ga ustrelili. Njun sin je padel kot partizan v vasi Kar- teljevo. Učiteljico Kocjančičevo so februarja 1945 odpeljali domobranci in jo skupno z njenim možem umorili. K odkritju spominske plošče val prosvetni de- lavci in člani žrtve ter prebivalci bližnje in daljne okolice.

Kočejeve

Več dni so bili nabori mladeničev iz mesta in okolice. Veselje je bilo videti razigrane mladince, ki so letos prišli na nabor trezni in dostojno, kar druga leta ni bilo. V tem se vidi kako velik uspeh imajo že mladinske organizacije pri vzgoji svojih članov. Običajne pijanosti izločevanja pri naboru mladih mladeničev so prišli zavzavami in cvetjem okrajeni v mesto, po končanem naboru so se pa pevajoč vračali v svoje vasi. Sindikalna podružnica zdravstvenih delav- cev iz Kovejve je priredila delovni izlet v Nemško loko, Koprivnik in Mozelj izvršila je pregled sanitarnih naprav teh okolišev. Je poročilo iz Kovejve, da se sile med drugimi pripravljajo na nastop v mestu, po končanem naboru so se pa pevajoč vračali v svoje vasi. Sindikalna podružnica zdravstvenih delav- cev iz Kovejve je priredila delovni izlet v Nemško loko, Koprivnik in Mozelj izvršila je pregled sanitarnih naprav teh okolišev. Je poročilo iz Kovejve, da se sile med drugimi pripravljajo na nastop v mestu, po končanem naboru so se pa pevajoč vračali v svoje vasi. Sindikalna podružnica zdravstvenih delav- cev iz Kovejve je priredila delovni izlet v Nemško loko, Koprivnik in Mozelj izvršila je pregled sanitarnih naprav teh okolišev. Je poročilo iz Kovejve, da se sile med drugimi pripravljajo na nastop v mestu, po končanem naboru so se pa pevajoč vračali v svoje vasi.

Popravek

V 34. številki »Dolenjskega lista« na prvi strani pod naslovom: »Bo obnova Dolenjskih Toplic končana do partizanske sljave«, se je vrnila pomota pri imenu direktorja grad- benega podjetja »Krika«. Pravilno se mora glasi Vinko Bele in ne Slavko, kot je po- motoma zapisano.

Gibanje prebivalstva

OKRAJ NOVO MESTO V juliju je bilo rojenih 139 otrok, od tega 64 dečkov in 75 deklet. Umrlo je 49 oseb, od tega 30 moških in 19 žensk. Porok je bil 27.

Poročili so se: Zidar Erpic Alojz in delavka Kump Ana, oba iz Dol Toplic. Nameščenc Stefanec Peter iz Kamnika in delavka Marjica Francka iz Mokronoga. Nameščenc Znidarčič Slavko iz Tržišča in delavka Kasič Magdalena iz Mokronoga. Delavec Kukman Janez in gosp. pom. Cesar Marija, oba iz Mirne peči. Mizar Požar Ladislav in delavka Grandič Antonija, oba iz Trebnjeja. Oficir JLA Turk Ivan iz Kličeva in hči kmetica Drenik Alojzija iz No- vega mesta. Zvezniški prometnik Foršek Gojmir in hči kmetica Novak Zvonka, oba iz Novoga mesta. Oficir JLA Grčić Mirko in nameščena Medve Marija, oba iz Novoga mesta. Soter Pavlič Jože iz Novoga mesta in nameščena Malenček Ana iz Sentruperta. Mehanik Tavčar Stanislav in poslovodkinja Darovec Jožica, oba iz Straže. Kmet Kobe Franc in hči kmetica Umek Angele, oba iz Goine vasi. Nameščenc Staniša Jože in na- meščena Sodič Stanislava, oba iz Novoga mesta. Vojni inženjer Glavan Mirko iz Spilta in nameščena Grandiovec Silva iz Novoga mesta. Delavec Mohar Franc iz Ljub- ljane in trg. pomočnica Kocjančič Francka iz Skočjana. Sin kmetica Blatnik Peter in hči kmetica Kegljevič Jožefa, oba iz Skočjana. Kmet Pavlin Ignac iz Smarjete in kmetica delavka Hočevar Marija iz Skočjana. Name- ščenec Bran Janja iz Straže in nameščena Cretnik Minka iz Novoga mesta. Sin kmetič Rus Rudolf in hči kmetica Kodrič Terezija, oba iz Sentjerneja. Kmetič delavec Fabjan Jože iz Skočjana in kmetica Pinar Marija iz Sentjerneja. Sin kmetič Strel Tomaž iz Mokronoga in hči kmetica Bevec Jožefa iz Mirne. Logar Medved Jože iz Vel. Loke in serviska Puc Ana iz Trebnja. Sin kmetič Slak Karel in hči kmetica Strelič Justina, oba iz Vel. Loke. Zidar Erjavc Franc in kmetica Sadar Marija, oba iz Zagradca. Kmet Skufca Ivan iz Višnje gore in kmetica Hor- vat Terezija iz Zagradca. Sin kmetič Mervar Ignac in hči mlinarja Bedenc Vera, oba iz Zuzemberka. Kmet Jarč Jože in gospodinja Lavrič Alojzija, oba iz Dvora. — Čestitam!

Umrli so: Gospodinja Rakovec Marija, stara 83 let iz Dobriča. Hči šoferja Rajh Jožica, stara 2 meseca iz Dol. Toplic. Užitkarica Blatnik Julija, stara 89 let iz Dol. Toplic. Hči lesnega manipulanta Virant Dragica, stara 8 meseciv iz Dol. Toplic. Užitkarica Lavrič Neža, stara 66 let iz Dol. Toplic. Užitkarica Hostnik Kristina, stara 72 let iz Mirne. Užitkarica Trlep Terezija, stara 78 let iz Trebelnega. Gozdni delavec Pust Stefan, star 38 let iz Mirne peči. Sin kmetič Cesar Pavel, 16 dni iz Mirne peči. Kmetica Luzar Alojzija, stara 66 let iz Brusnic. Kmetica Volčjak Frančiška, stara 59 let iz Brusnic. Užitkarica Peče

Podjetje Telekomunikacije se je lepo izkazalo

Obrat II. podjetja Telekomunikacije v Sentjerneju je prejel od upravnega odbora v Ljubljani sledeči dopis: Z ozirom na vaš predlog in predlog vaše sindikalne podružnice glede ozvo- čenja šole v Sentjerneju, je upravni odbor razpravljal o potrebnem materi- alu za ozvočenje. Sklenjeno je bilo, da bo podjetje dalo šoli 4 zvočnike, žico in stikala ter bo izvršilo instalacijo ozvočenja v priznanje koristnega so- delovanja in pomoči, ki jo nudi šola naši podružnici v Sentjerneju.

Namestnik predsednika upravnega odbora: Svetič Franc

Direktor: Deržič Rudolf

Čeprav je podjetje izrazilo svojo naklonjenost šoli na razne načine že takoj v začetku svojega dela v naši dolini, nas je ta velikodušna gesta izredno iz- nenadila, zaradi česar čuti ravnateljstvo nižje gimnazije v Sentjerneju prijetno dolžnost, da se zahvali pobudniku, to- varišu upravniku Ludviku Simoncu, tukajšnji sind. podružnici in upravne- mu odboru v Ljubljani. Martin Marinč

Sentjernej

15. avgusta je v Sentjerneju predaval di- rektor Etnografskega muzeja Boris Orel o namenu in pomenu etnografske ekipe, ki ne bo tukaj le 14 dni, kot je bilo prvotno dolo- čeno, temveč zaradi ogromnega gradiva vsi mesec. Ekipo sta pozdravila v imenu Ljud- ske univerze dr. Julče Šajle, v imenu šole pa učitelj Mačint. Poljudno predavanje so spremljale lepe in jasne skulptorne slike, plod dosedanjega dela po raznih krajih naše domovine. Občinstvo, ki se je zbralo ob bli- zu in daleč, se je direktorju toplo zahvalilo. Tovariš predavatelj je objubil, da bo ob času svojega bivanja v našem kraju še večkrat predaval tudi po naših oddaljenih va- seh, s čemer bo opravil tudi pomembno ljudskoprosvedno delo. Objubil nam je, da nas bo ob koncu seznanil tudi z izledki delovanja ekipe v naših krajih. —č—

Preteklo nedeljo sta v krogu svoje dru- žine praznovala 50-letnico poroke 80-letni Ivan in 72-letna Antonija Vrtačnik iz Sen- tjerneja. V svojem zakonu sta imela 15 otrok, od katerih je živih še 11, ki imajo skupno 23 otrok.

Ivan Vrtačnik je obiskoval kmetijsko šolo v Mariboru, kjer je dobil tudi diplomu. Služboval je kot oskrbnik v Boštjanju, Kle- včurju, Soteski in Ormožu. Zaslužek je bil slab, družina se je ozirala, zato je službo premenjal in je še v letošnji stroko. Vendar pa ga je še vedno veselilo kmetijstvo in ga tudi še danes, saj ga pozna vsa sentjernejska okolica kot odličnega sadjarja in živino- rejca. Svoje znanje prav do posreduje tudi drugim, saj je vodil vrsto strokovnih pre- davanj iz kmetijstva sadjarstva in živino- reje. Redno veseli inštrudi za vinogradni- štvo in vrtnarstvo, v čemer se prav pridno udeležuje. Za njun življenjski jubilej so ju obiskali otroci in vnuki, znanci in prijatelji in vsi so jima prinesli lepa darila ter jima želeli, da bi dočkala še mnogo lepih in prijetnih dni. —m—

Nedavno so nas obiskali fizikulturniki JLA, ki so tabornili na Dobravi pri Krki. Našo mladino so povabili na tekmovanje v odbojki in šahu. Pokazali so lep šport in zmagali v odbojki s 3:1, v šahu na 14 deskan pa je bila razmerje 8:6. Z ozirom na dejstvo, da so se naši prvič merili z izveščanimi igralci, je bil rezultat kar dober. Spet smo videli povezanost vojske z našo mladino, ki ima vse pogoje, da postane na fizikulturnem področju prav dobra. Seveda pa je nujno, da naše fizikulturno društvo, ki je formalno že osnovalo, čvrsto zgradi za delo. Vse je odvisno od mladine same, ki ima dobrega vadijca tov. Biljaja. On prav rad pomaga povsod in je tudi sam navdušen športnik. —č—

Dobrič

Na predlog Sveta za gospodarstvo je ob- činski ljudski odbor sklenil obnoviti mrtva- čnico in popraviti pokopališče. Dela so se v letu. Mrtvašnica bo iz temeljev nova, ker je stara slaba skoraj popolnoma raspada. Svet za gospodarstvo je na svoji prvi seji tudi razpravljal o Kavičevih Jožefi, se osehali vasi ter o preskrbi z rodo. Sklepi so bili, da je treba graditi vaške vodnjake v vsaki vasi, ker je drugi način preskrbe z vodo za zdaj nemogoč. O vseh teh problemih se bodo še pogovorili na zborih z volivci. R

Frančiška, stara 77 let iz Gotne vasi. Kmečka delavka Jakše Karolina, stara 28 let iz Gotne vasi. Gospodinja Kavičeva Jožefa, stara 79 let iz Gotne vasi. Gospodinja Skočjana Terezija, stara 49 let iz Sentjerneja. Gospodinja Kovačič Terezija, stara 79 let iz Sentjerneja. Užitkarica Strmole Ana, stara 68 let iz Ra- kovec. Kmet Zupančič Franc, star 84 let iz Trebnja. Gospodinja Novak Ana, stara 70 let iz Trebnja. Užitkar Miklavčič Ignac, stara 65 let iz Vel. Gabrjavci. Upokojeni rudar Lavrič Franc, star 54 let iz Vel. Gabrjavci. Kmet Rus Janez, star 96 let iz Zagradca. Kmetica Sinkovec Marija, stara 89 let iz Zagradca. Kmet Gliha Franc, star 88 let iz Zuzemberka. Kmečki delavec Nose Alojz, star 13 let iz Zu- zemberka. Kmetica Vrtačič Neža, stara 84 let iz Smarjete. Užitkar Germ Jerne, star 81 let iz Smarjete. Kmečki delavec Drganec Jože, star 19 let iz Smarjete. Kmetica Avesec Alojzija, stara 65 let iz Smarjete. Užitkarica Pranzur Uršula, star 82 let iz Skočjana. Go- spodinja Vidic Neža, stara 72 let iz Straže. Hči šoferja Jordan Ana, stara 10 dni iz Straže. Kmet Klinar Ivan, star 60 let iz Loč- ne. Sin kmetič Jakša Ferdo, star 12 let iz Semiča. Gospodinja Marčičeva, stara 52 let iz Gradca. Kuharica Hrovat Matilda, stara 62 let iz Novoga mesta. Sin kapetana Strniša Stanko, star 9 dni iz Crlomija. Kmet Kocjan Janez, star 39 let iz Dragatuša. Hči delavca Kuster, 2 dni iz Novoga mesta. Mizar Trunkelj Anton, star 56 let iz Krke. Veterinar, ki inšpektira v pokolu Skale Otmar, star 90 let, iz Novoga mesta. Gospodinja Klajndist Frančiška, stara 67 let iz Novoga mesta. Užitkar Pavček Janez, star 77 let iz Cegelnice pri Novem mestu. Kmet Sribar Alojz, star 47 let iz Krškega. Hči kmetiča Drenik, stara 3 dni iz Novoga mesta. Hči zija- rica Ribič Fani, stara 10 mes. iz Trebelnega. Kmet Drganec Jože, star 59 let iz Smarjete. Kmetica Ogulin Frančiška, stara 45 let iz Semiča. Kmet Podraž Janez, star 74 let iz Dragatuša.

OBVESTILA

OBJAVA Dijaški dom v Smihelju obvešča proslave za sprejem, da so sprejeti vsi, razen tistih, ki dobe posebno obvestilo do 1. septembra 1957. Pogoji za sprejem so isti kot lani. Vsak predloži ob vstopu zdravniško potrdilo. Me- sečna oskrbina 2600 din se plačuje mesečno naprej. Gojenci naj se javijo v domu dan pred pričetkom pouka. Dijaški dom nar. heroja »Majde Silčeve«, Smihel pri Novem mestu.

PREKLIC Preključem osebno izkaznico št. 30586, iz- kaznico OF in sindikata na ime Pirz Minka. Tekstilna tovarna Novo mesto.

Kino

KINO NOVO MESTO PREDVAJA: Od 29. avgusta do 1. septembra: mehiški film »Bliser«. Od 2. do 3. septembra: ameriški film v barvah »Lasse se vrača«. Od 4. do 8. septembra: ameriški film »Gospa Bovaryjeva«.

KINO DOLENJSKE TOPLICE PREDVAJA: 30. in 31. avgusta: italijanski film »Nortje« v operi. 3. in 4. septembra: amer. film »Močvirje«.

ZAHVALA Vsem, ki so spremlili na zadnji pot tragi- čno preminula Franceta Pipana in Fran- ceta Murna iz Velikega Orehka, vsem vašča- nom, šolski mladini, šolski upraviteljici No- vakovi, ki je pohtovalno pomagala povsod, gospodu šupniku, darovalcem cvetja in go- vornikom se iskreno zahvaljujemo. Družini Pipanova in Murnova

VPISOVANJE V SOLO ZA UČENCE V TRGOVINI NOVO MESTO

Vpisovanje in pričetek pouka za I., II. in III. razred bo v ponedel- jek 8. septembra t. l. od 10. ure dalje v pisarni šole

Še nimate kartice? Pohitite! Kupite jo takoj! Stane samo 50 din. — Z njo boste na tomboli Zveze borcev v Novem mestu 7. septembra zadeli enega izmed velikih dobitkov!

in so pohvalili naše delo ter oblike. Naša pot pa nas je zanesla tudi v šole, kjer se vzgaja koroška mladina. Le žal, da je stanje v dvojezičnih šolah zelo klavarno. Zato pa se tudi vse bolj utrjuje misel, da bi avstrijska vlada te šole ukinila in s tem uničila še zad- nje kulturne pravice koroških Slovencev. Zato je bil tudi zelo pomemben govor, ki ga je imel ob priliki koncer- ta Stud. zbora in perških zborov SPZ Koroške v Kotmari vasi predsednik SPZ dr. Franci Zwitter, ki je ob zaključku šolskega leta (šolski pouk se je končal 11. julija) zahteval od av- strijske oblasti: da ostanje dvojezične šole, da v Celovcu ustanovi oblast slovensko učiteljske in da se da Slo- vencem na Koroškem kulturno samo- upravo. Na svojih obiskih smo se pozani- mali tudi za kulturnoprosvedno življe- nje naših koroških rojakov. Posebno agilni so pevski zbori in je zlasti ko- roška narodna pesem tista vez, ki še danes drži Slovence skupaj na Koro- škem. In tako smo bili v tem času pri- čeki takih velikih manifestacij. Tako smo čuli ob priliki koncerta našega Stud. zbora v Kotmari vasi tudi štiri slovenske koroške zbere SPZ iz Kot- mare vasi, Hodiš, Bilčovs in naših znancev iz Radiš. In ravno ta pevška manifestacija je bila nov dokaz, da je Koroška naša. Ob tej priložnosti so mi naročili vrh radiški pevci, ki so peli lani tudi v Novem mestu, da izročim aji- člove pozdrave preko »Dolenjskega k-

sta» vsem Novomeščanom in Topliča- nom in da večkrat govore o Dolenjih in lepem Novem mestu. Še zapeli so mi ob odhodu čes: ta pesem veljaj naši Dolenjski. Hvala Radišani za tak lep pozdrav! Pa še o vprašanju naših beguncev, izbeglic na Koroškem nekaj besed. Ob svojem bivanju na Koroškem, smo na- leteli na vrsto zanimivih, a tudi zelo žalostnih primerov. Tako sem bil pri- čča dogodku, ki me je presunil: naša kolonija je namreč obiskalo več bliž- njih in daljnjih sorodnikov nekaterih naših otrok iz okolice Celja in Mari- bora. Tako je obiskala tudi nekega svojega nečaka učiteljica, ki je v voj- nem času bila po sili razmer preme- ščena na gornje Koroško in je že po vojni učila na raznih gorskih koroških šolah. Sedaj uči na dvojezični šoli ob Vrbi. Ko je zagledala v naši sprejmi- nici razvito našo slovensko zastavo s Titovo zvezdo v sredini, se je ob po- gledu nanjo sesedla in zajokala kot otrok. V joku mi je povedala svojo žalostno pot v tujino in trpljenje ter zatrdila, da ni izdajalka slovenskega naroda in da še vedno dela in živi kot zavedna Slovenka med koroško deco. Izjavila mi je, da ko se je hotela po letu 1945 vrniti v Jugoslavijo, da so ji pobegli naši duhovniki lagali, da bo pri nas zaprta in da jo bomo celo ubili. In tako je ostala v suženjstvu. Povedala je še, da je takih zapeljanih ljudi še več na Koroškem.

mična ekipa zdrvi na kraj, kjer je nevar- nost plina. Z maskami na obrazih zasuje nevarno mesto s peskom in čistijo prostor. Reševalne delovne ekipe hite s krampi in lopatami k ruševinam, sanitetna ekipa je pripravljena, že nosijo prve ranjence v ambulantu... Tedaj pa pridrve gasilci na svojem avtomobilu, predstojajo požarišče in povelja padajo... Za prvo silo napeljejo ir- cevi iz hidranta, ki je ostal nepokrovan, vendar vodni curki ne dosežejo dovolj pla- mena na streših hiš, zato hitro postavijo zložljivo pokončno lestev, ki jo drže štirje gasilci na vrveh in je na njej napadalec, ki brizga vodo v plamen. Medtem pridrvi četvrti. Hitro jo postavijo na koncu ter jo hčejo obrniti na streho Fihntnavove hiše, ko se razlegnejo iz drugega nadstropja hiše Okrajnega magazina obupni klici na pomoč. Tam je bomba namreč predrla streho in strop ter povzročila požar, v katerem se duše nekateri zaostali stanovniki, ki niso utegnili vtiči priti v zaklone, ker je bomba na zrušila in zalagala tudi stropne. Gasilci ne pomišljajo, hitro obrnejo lestev in jo pri- slova na okno hiše okrajnega magazina. Se pleza po njej gasilec (Gregorič Stane) in skozi okno v sobo. Kmalu se pojavi s ponesrečencem na ramenih spet na lestvi in ga počasi in varno prinese dol, kjer ga takoj sprejme sanitetna ekipa PLZ in ga odnese v ambulantu. Črna gasilca se pože- reševalce po lestvi skozi okno in reši tudi drugega ponesrečenca, ki ga sam zanese v ambulantu. Tudi ekipe PLZ so med tem časom rešile nekaj ponesrečencev iz Ivaneti- čeve hiše, kamor so se bili ob napadu za- tekli. Medtem so gasilci že obrnili lestev proti Fihntnavovi hiši, razlegnilo, prilo- nično streho in že brizga po njej dve mladi hrabri gasilci, Mira Cavičovič in Mi Zev- nik, ki ročno splezata na streho, pritrjita tam cev in ročnik ter prilepljeni na streho čakata vodo, ki jima jo bo poslala strojna ekipa. Potem pa so gasilci lestev spet obr- nili in pričeli napadati pogorišče Okrajnega magazina. Mladí Penca je kot maček hitro in prožno splezal na vrh lestve in že bruh- vajo v ogenj. Toda še preden je bil ogenj udušen, so se oglasili zvočniki in napovedali, da se bližajo mestu ponovno sovražni izvidniki in to preko Gorjanecv. Komaj minutu za tem je že zopet zatulila sirena. Gasilci in vse ekipe PLZ, so morale prekiniti z delom in se umakniti. Gasilci so reševali s strehe Fihntnavove hiše še obe gasilci, ki sta od tam gasilji ogenj na Okrajnem magazinu, ko se zakročila sovražna letala nad mestom. Vendar so to pot mesto le prele- tala in se oddaljila. Po znaku si sireno, da je nevarnost mimo, so vse enote pričele s po- spravljanjem orožja, in vaja je bila končana. Gasilca vaja je bila suha. Vaja je izpadla zelo dobro. Zal pa prebivalci našega mesta niso pokazali potrebne discipline, ker se niso hoteli pokoravati var- nostnim organom tako, da je bilo treba par krepkejših ukrepov. Pri delu so bile ekipe dostikrat neprijetno motene, ko se je med- nje mešalo prebivalstvo. Tudi smeh in več ali manj neumestne šale na račun pomes- niki članov mobilnih enot in gasilcev kakor tudi na račun celotne izvedbe, niso na mestu. Take vaje niso nikak šence, marveč presneto resna zadeva. So pa zato, da bodo tisti, ki bodo v primeru vojne ostali doma, znali braniti svoje mesto. In da se to dobro nauče, je pač treba vaje, saj samo vaja na- redi mojstra. Vse se seveda pojavljale tudi napake, kakor pri vsaki vaji. Analiza po kon- čani vaji je do podrobnosti obdelala vse napake, ki jih bo treba prihodnji odpraviti. Prvenstveno ni bila najboljša obveščevalna služba in tehnične patrulje. Vendar tudi temu se bo odpomoglo. Zato pa so take vaje bolj potrebne. PLZ se je posebej še zahvalilo novomeškimi prostovoljnimi gasil- cem, ki so to pot pokazali, kaj morejo storiti, in da so sposobni marsičesa. Zato bomo tudi Janez Popotni, ki ga je zadnje dni naša vaja tako preplašila, svoje mnenje nimalo spremeniti.

Marjan Tratar

GORJANSKI TABORNIKI so se vrnili...

Petdeset let poteka, odkar je ameriški pisatelj in prirodoslovec Ernest Thompson Seton leta 1902 ustanovil prvi taborniški rod. Pol stoletja taborništva je za nami — taborništvo je postalo kulturni pojav in spada med tiste panoge človekovega dejstva, ki iščejo torišče svojega dela v naravi. In ko so se lani v aprilu zbrali v Ljubljani člani bivše skavtske in gozdovniške organizacije ter ostali ljubitelji mladine in prirode k ustanovni skupščini Zdrženja tabornikov Slovenije, smo bili vsi prepričani, da se bo nova organizacija prijateljev taborjenja kmalu udomachila med našo mladino in da bo mnogo prispevala k njeni pravilni vzgoji.

Nismo se zmotili. Po vsej Sloveniji so zrasli medtem rodovi in družine tabornikov — 27. aprila letos se jim je pridružila tudi prva taborniška enota na Dolenjskem: Družina gorjanskih tabornikov, ki so jo ustanovili novomeški gimnazijci. Taborniška organizacija, ki je nastala v socialistični domovini, vzgaja mladino le po dobrih in preizkušeni metodah nekdanjih taborniških organizacij, pri čemer pa je opustila vse tisto, kar nam ni ustrezalo ali pa je že zastarelo. Predvsem pa se taborniki opirajo na izkušnje in tradicije narodnoosvobodilne borbe.

Tabornikom samo »golo« taborjenje ni edini namen; vsakoletni tabor je le višek taborniškega življenja in dela, ki je v svojem bistvu moderna vzgojna metoda. To so od 1. do 21. avgusta izkusili in potrdili tudi novomeški taborniki, ki so taborili pod Otočcem ob prelepi Krki. Menda ga ni lepšega in prikladnejšega kraja za dober, tehnično in vsebinsko izpolnjen tabor kakor letos preizkušeno taborišče pod Otočcem. Jaka med gozdom in Krko, kopalnice, hladni izviri v neposredni bližini tabora, dobre prevozne zveze, primeren prostor za igrališče itd. — vse odgovarja svojem namenu. 32 tabornikov in tabornic je tu na tritedenskem taboru našlo vse, česar si želi mlad človek v naravi.

Dnevi, ki smo jih preživeli na našem prvem taboru, bodo ostali nepozabni. Prepričani smo, da je tabor navzlic nekaterim začetniškim pomanjkljivostim, ki jih bomo v prihodnje znali odpraviti, dobro uspel. Ze samo dejstvo, da nam je vedno primanjkovalo časa za to in ono delo, ki smo ga še želeli opraviti, potrjuje, da nam nikoli ni bil dolgčas. Od jutranje fizikulture, s katero smo začeli ob šestih zjutraj, do popoldanske dviga zastave na jambor, popoldanske sgozdne sočle, praktičnega dela, iger, kosila, opoldanskega molka, kopanja, pa spet pouka in dela po kopanju, tja do večerje, spuščanja zastave in tabornega ognja nam je dan potekal v smehu, veselju in zabavi. Veliko smo se naučili. Mnogo taborniških spretnosti smo pridobili in spoznali osnovna načela taborniškega življenja. Vsi, ki do tabora še niso imeli l. izpita, so ga na taboru z uspehom položili, ob ognju pa nato obljubo, da bodo utrjevali bratstvo in enotnost naših narodov in svobodno socialistične domovine, da se bodo borili za resnico, pravico in svetovni mir in da bodo delali in živeli po taborniških zakonih.

Na taboru smo se seznanili z osnovni vremenoslovja, s taborno tehniko

itd., zdaj poznamo 10 domačih dreves, gozdne živali, zelišča, tri ozvezdja in osnovne orientacije. Lotili smo se postavljanja mostu z desnega brega Krke na otok sredi reke, dvakrat smo pomagali gozdarju pri čiščenju gozdnih nasadov, obiskali smo Beceletovo jamo nad Otočcem in se seznanili z njeno zgodovino, pri čemer nam je pomagal učitelj tovariš Lapajnc iz Otočca. Na vrh Gorjancev smo pohiteli in se tam poklonili spominu padlih junakov, hkrati pa smo si obljubili, da bomo zvesti in vredni čuvarji pridobitve NOB. Gorjanci so simbol naše taborniške družine, zato smo jim namenili tudi naš prvi skupni izlet.

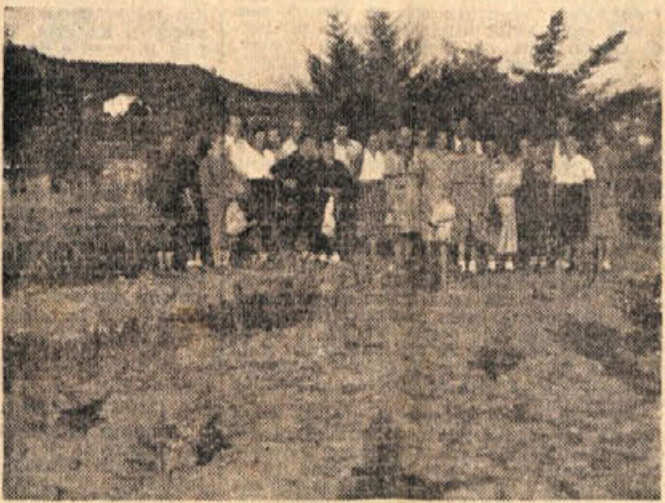
Ob večerih smo se zbirali ob tabornem ognju. Resnim pogovorom so sledile šale, pristrčna zabava, petje, smeh, komični nastopi — skratka, bilo je nepozabno. O tem so se prepričali tudi gostje iz Otočca, Novega mesta, Ljubljane, taborniki iz Sevnice in domačini iz okolice, ki so nas večkrat obiskali. Kaj pa so videli v taboru starši naših tabornikov, vzgojitelji, politični in oblastveni javni delavci našega okraja in vsi ostali, ki so nas obiskali — o tem govori prepričljivo knjiga gostov s posvetili in z vtisi z našega prvega tabora. Starši in gostje so bili očarani nad prelepo naravo, ureditvijo tabora, njegovim programom in nad taborniki, katerim je sijalo v očeh in na licih neskaljeno veselje.

...Zelim, da bi vsi otroci naše domovine mogli uživati vsako leto tako lepe počitnice, kot jih ima letos moj sin na taborjenju na Otočcu» je zapisala v knjigo obiskov tov. Roža Fujsova. Podobnih izjav je polna knjiga.

Pred Družino gorjanskih tabornikov stoji nove naloge. Upamo, da bo vendarle dobila primeren kotiček za svoje potrebno delo, ki ga danes še nima, nakar bo razširila svoje vrste med delavsko in obrtniško mladino v Novem mestu ter ji pokazala pot v prelepo naravo. Naše življenje v naravi ni brezvsebinsko izprehajanje ali zapravljjanje časa. O tem so se na taboru prepričali vsi, ki so nas obiskali. Se in še bomo šli na izlete in taborne po prelepi dolenjski zemlji, s seboj pa bomo vodili vedno več in več mladih ljudi. Razvijali bomo partizansko tradicijo in ljubezen do domovine s taborjenji, izleti in pohodi pa krepili obrambno sposobnost ljudstva. Tabornike in ostale bomo seznanjali s prirodnimi lepotami, skrbeli bomo za medsebojno spoznavanje mladine, za krepitve njene enotnosti, s tem pa za poglobljanje bratstva naših narodov.

Ob prvem uspelem taboru, katerega je omogočila predvsem velikodušnost Okrajnega ljudskega odbora v Novem mestu, ki nas je izdatno podprl z denarjem za nakup šotorov in s prispevkom za tabor, se novomeški taborniki zahvaljujemo Svetu za kulturo in prosveto pri OLO, novomeški Gozdni upravi in dolenjskemu Gozdnemu gospodarstvu, logarju tov. Sabjanu, Dijaškemu domu »Majde Silce« v Smihelu za razumevanje in pomoč v inventarju, občini in organizacijam v Otočcu in vsem, ki so kakorkoli pripomogli k našemu prvemu taboru.

S naravo k novemu človeku!
Družina gorjanskih tabornikov v Novem mestu

Člani invalidske organizacije iz Novega mesta so 10. avgusta obiskali grobove internirancev na Rabu

Člani Zveze borcev koprške okolice so obiskali Novo mesto

Člani Zveze borcev iz vasi Čežarji—Pobegi pri Koprju so v nedeljo 24. t. m. napravili izlet z avtobusom preko Notranjske na Kočevsko in Dolenjsko. Na poti so obiskali Cerkevno, Ribnico, Kočevlje, Žužemberk, Dvor, Dolenjske Toplice in Novo mesto, kjer je, koder so se borci borili v času NOB. Navdušeni so bili nad obnovo Kočevja, še bolj pa nad obnovo Žužemberka, ki se ga spominjajo samo kot kup ruševin in nekaj s slamo pokritih hiš. Danes, kot so zatrjevali, sramne strehe sploh niso nobene videli.

Na poti proti Novemu mestu so se ustavili v vasi Votavče pri Potoku, kjer je bila veselica. Ko so jih domačini spoznali, jih niso pustili naprej, posebno, ker so imeli s seboj godbene instrumente in so tudi zaigrali. Proti večeru so prispeli v Novo mesto in takoj odšli na kopalnice na Loko, kjer so prav tako zaigrali nekaj poskočnih. Prenočili so v internatu v Smihelu, v ponedeljek dopoldne pa so si v spremstvu predsednika mestnega ljudskega odbora Jožeta Udovca, predsednika okraj. odbora ZB Pirca, sekretarjev mestnega in okraj. odbora OF in drugih ogledali Novo mesto in se čudili, koliko je mesto od vojne do danes spremenilo lice. Mnogi med njimi so bili kot borci v partizanskih edinceh, ki so se borile okrog Novega mesta in drugih krajih Dolenjske. V mestu so našli dovolj znancev iz brigad in partizanskih edincev, s katerimi so se razgovarjali in obujali spomine. Ker je bil ravno tržni dan, so za spomin nakupili lončarskih izdelkov. Pred odhodom so na Glavnem trgu napravili majhen koncert, ki je v trenutku privabil okrog 1000 prebivalcev, ki so Primorske borce navdušeno pozdravljali. Primorci pa so z istrsko črtno, ki so jo imeli s seboj, postregli še novomeščanom. Zelo so bili navdušeni nad lepim sprejemom. V skupini je bilo 43 članov ZB, med njimi

tudi predsednik ZB tovariš Fabio Valentič, predsednik ljudskega odbora Koper-okolica tovariš Ernest Vatovec-Amadej, skupnovodja pa je bil učitelj na tamkajšnji šoli, novomeščan Dušan Kavšek. Nameravali so obiskati še Belo krajino, pa jim čas ni dopuščal in so se iz Novega mesta odpeljali nazaj v sončno Primorsko.

Kupujemo

vse vrste poljske pridelke

Prodajamo

vse kmetijske potrebsčine, industrijske predmete za gospodinjstvo — za vsakega po izbiri

Kmetijska zadruga Velika Loka

literaturo in ostali material, na vrh pa sva dala italijansko »chiantarico« polno trškogorskega cvička, vendar tako, da ji je vrat gledal iz nahrbtnika. Drugo steklenico, ki sva jo še imela, pa naj bi eden nesel v roki. Zmenila sva se, da se bova oba obnašala kot bi bila precej vinjena in onemogla od preveč zaužitega alkohola, od časa do časa pa ga bova tudi po malem cukala iz steklenice.

Tako »oborožena« sva se bližala italijanskemu bunkerju. Hodila sva in se opotekala kot bi bila gospodarja cele ceste, vmes pa se glasno pogovarjala in se ustavljala, kot imajo navado res pijani ljudje. Že od daleč naju je opazil karabinerj, ki je stal na bloku. Videla sva, da se nama smeje in klče še svoje tovarišarje, naj pridejo gledat dva pijana železničarja, ki se bližata bloku. Že od daleč sva jih slišala govoriti: »Ferrovieri sono bariagi.« Gugala sva se kot bi pričakovala, da naju zda: zdaj zapuste moči v nogah in bova telebnila v jarek. Ko sva prišla do bloka, so se nama na vse grlo smejali in govorili: »Ferrovieri i'ariagi.« Zbral sem vsi italijansko, kolikor sem je znal in jim odgovoril: »Si, signori, si, noi siamo bariagi. Volette poco bevete?« Odgovoril mi je: »Si, datemi un po!« Da bi odstranil vsak sum, da nosim v nahrbtniku kaj drugega kot vino, sem ga vzel s hrbta, ga položil na tla, vzel iz njega steklenico ter jo ponudil karabinerjem, pri tem pa stalno govoril: »Bevete signori, bevete!« Nahrbtnik sem spet zavezal in si ga oprtal na hrbet. Medtem, ko so karabinerji pili, smo se pogovarjali kot vinski bratje, hvalili Ita-

Preimenovanje novomeških ulic in trgov

Ljudski odbor mestne občine Novo mesto je na svoji tretji redni seji 14. 7. 1942 preimenoval vrsto novomeških trgov in ulic. Prinašamo seznam mestnih ulic z navedbo prejšnjih nazivov. Kjer te navedbe ni, je ostal prejšnji naziv neizpremenjen. Pri novih nazivih je dodana kratka utemeljitev.

1. Adamičeva ulica. Louis Adamič, ameriški pisatelj — Slovenec. Med vojno vodilna osebnost med ameriški Slovenci, ki se zavzemal za narodnoosvobodilni pokret Jugoslavije. — Del prejšnje Prešernove ceste.
2. Breg.
3. Cankarjeva cesta.
4. Cesta Cankarjeve brigade. Od rampe v Bršljino do Male Bučnje vasi.
5. Cesta Dolenjskega odreda. Prej Ragovska cesta.
6. Cesta Gubčeve brigade. Od križišča v Zabji vasi do mostu.
7. Cesta herojev. Prej Seidlova cesta.
8. Cesta Jugoslovanske ljudske armade. Od križišča pri Ferlicu do rampe v Bršljino.
9. Cesta komandanta Staneta. Od Glavnega trga do križišča pri Ferlicu.
10. Cesta talcev. Prej Ločenska cesta.
11. Cvečbarjeva ulica. Prej Ulica sv. Jurija. Jože Cvečbar, pesnik in slikar, padel v prvi svetovni vojni 1916.
12. Čitalniška ulica. Prej Društvena ulica.
13. Dalmatinova ulica. Od Titovega trga mimo Maloviča do Trubarjeve ulice.
14. Delfranceščijeva ulica.
15. Detelova ulica.
16. Foersterjeva ulica.
17. Glavni trg.
18. Gregoričeva ulica. Prej del Križatiške in del Cerkevne ulice. Jože Gregorič, umetniški zgodovinar, ubit pri bombardiranju 1943.
19. Grnska cesta. Prej del Skalčičjeve ulice od Trdinove ceste mimo gradu Grm.
20. Hladnikova ulica. Prej Kapiteljska ulica. Ignacij Hladnik, slovenski skladatelj.
21. Jenkova ulica.
22. Kandjiška cesta.
23. Kardeljeva cesta. Prej Sukletova cesta in Smihelska cesta.
24. Karlovska cesta.
25. Kastelčeva ulica. Dosedanja ulica s podaljškom ob Katarininem trgu.
26. Kettejev dvored. Prej Tavčarjeva cesta.
27. Klementičeva ulica. Ulica ob novih blokih za sodiščem. Ignacij Klementič, dolenjski rojak, znameniti fizik in vseučiliški profesor.
28. Kolodvorska ulica.
29. Koštalova ulica. Prej del Seidlove ceste od odcepa pri Ločenski cesti mimo novih stanovanjskih hiš proti mestnim njivam.
30. Kratka ulica.
31. K sodišču.

32. Levatikova ulica. Prej Krekova ulica v Bršljini.
33. Mej vrti.
34. Na Loko.
35. Na mestnih njivah.
36. Na šance.
37. Paderšičeva ulica. V novi stanovanjski koloniji na Grmu. Vinko Paderšič-Batreja, narodni heroj.
38. Pot k žagi.
39. Prešernov trg. Prej Florjanov trg.
40. Pri mlinih. Prej del Prešernove ceste ob Tožki vodi.
41. Prisojna pot. Pešpot med Cankarjevo cesto in prejšnjo Seidlovo cesto.
42. Pučjeva ulica.
43. Ragoška pot.
44. Resljeva cesta.
45. Roška cesta. Od odcepa pri kandjiški bolnišnici preko Broda do mestne meje.
46. Seidlova ulica. Med Glavnim trgov in Prešernim trgov.
47. Skalčičjeva ulica.
48. Slakova ulica. V novi stanovanjski koloniji na Grmu. Jože Slak-Silvo, narodni heroj.
49. Sokolska ulica.
50. Starhova ulica. V novem stanovanjskem bloku na Grmu. Janko Starha — narodni heroj.
51. Streliška ulica.
52. Sirmna steza.
53. Sirojarska pot.
54. Skrabčeva ulica. Prej Franciškanova ulica. Stanko Skrabec, slovenski jezikoslovec.
55. Tavčarjeva ulica. Prej Solska ulica.
56. Titov trg. Prejšnji Kettejev park s priključenimi okolnimi cestami.
57. Trdinova cesta.
58. Trubarjeva ulica. Prej Proštijaska ulica.
59. Ulica Dušana Jereba. Prej Gerdeševa ulica. Dušan Jereb, organizator NOB v Novem mestu.
60. Ulica Ivana Krajača. Prej Dilančeva ulica. Ivan Krajač, novomeški tiskar in založnik.
61. Ulica Josipa Germa. Prej Poštna ulica. Josip Germ, slikar.
62. Ulica Mirana Jarca. Prej Križatiška ulica. Penik in pisatelj. Padel na Rogu 1942.
63. Ulica Vinka Kosa.
64. Ulica Vinka Kristana. Prej Stemburjeva ulica. Vinko Kristan, organizator NOB v Novem mestu.
65. Valantičeva. Splet ulic v stanovanjski koloniji na Grmu med Trdinovo cesto in Zabji vasi.
66. Vavpotičeva ulica. Ivan Vavpotič, slikar.
67. Volčičeva ulica.
68. Vrhoveva ulica.
69. Zagrebška cesta. Od križišča v Zabji vasi do mestne meje.
70. Zupančičeva sprehajališče. Ob Krki od Pučjeve ceste do tovarne v Bršljino.

FIZKULTURA ŠPORT SAHA

Ze druga zmaga novomeških odbojkarjev

TVD PARTIZAN (Novo mesto) : SSD KAMNIK (Kamnik) 3:0 (5:12, 15:18, 15:19)

TVD Partizan: Sone, Medic, Sodnik, Simič, Pučko, Urh, Dolenc.

SSD Kamnik: Stele I in II, Ocepce, Jakopec, Zargaj, Slatinec, Ciber, Klemenčič. Prvenstvena odbojkarška tekma gori imenovanih ekip je bila odigrana predkole nedeljo v Kamniku. Obe moštvi sta nastopili v svojih najboljših postavah. Začetni udarec je zreb določil domačinom. Po trikratnem menjavanju servisa je ekipa Novomeščanov prva izvedla učinkovit napad in po lepem predlošku Sodnika zagotovila z udarcem Urha tudi prvo točko. Nadaljnji napadi, protinapadi in menjave so se bliskovito menjavali. Odlična obramba domačinov je delovala brezhibno. Pri stanju 12:12 je po precizno zasnovanemu napadu Novomeščanov odločila set Dolencova in takoj za njo Mediceva bomba. Z nepričakovanim Sončevim udarcem v skrajni desni kot nasprotnikovega prostora je bila zmaga v prvem setu zagotovljena.

Po menjavi prostorov so prvi napad izvršili domačini. Novomeščani so izenačili. Odločilo je začela tehnika. Nervozna, ki je obe ekipi spremljala v prvem nizu, je pustila in nihče od gledalcev ni mogel reči, v čigavo korist bo set odločen. Stanje 10:9 za Kamnik je dalo slutiti zmago domačinov. Nenadna Pučkova prevara in za njo toba ostrih, nad glavo servisiranih žog Dolenca pa je Novomeščane bliskovito povedla in sreča se jim je z rezultatom drugega seta 15:10 zopet nasmehnila.

V začetku tretjega seta so Novomeščani zaigrali precej težerno. To jih je stalo takoj 5 točk. Nikakor se niso mogli znebiti in že je bilo stanje 10:5 za domače. Gostom ni prišlo na drugo, kakor da zahtevajo odmor ter izvrše zamenjavo. Domači so bili prepričani, da gostje ne bodo mogli tako velike prednosti zmanjšati, poleg tega pa so se tudi zavedali, da bi po uspešnem tretjem setu mogli zmagati tudi v nadaljnjih dveh. Prav tega pa so se tudi Novomeščani zavedali: spremeniti je treba sistem, komu pade, na glavo servisiranih žog Dolenca se je po odmoru vnela prava bitka. Novomeščani so uredili svoje vrste, počasi a sigurno se je točkova diferenca manjšala. Startali so na vsako žogo. Tudi že izgubljeni se niso dali ukloniti. Zavešt, da morajo zmagati in se revanžirati za spomladanski po-

Oglas

SKATLO z dvojnimi očali sem izgubil pred tremi tedni na cesti Smarjeta—Novo mesto. Najditelj naj jo vrne v Radio-center Novo mesto.

raz, jim je dajala vedno novega člana. Stanje bilo kaj hitro spremenilo na 10:10. Nasprotnika se je lotevala nervozna. To so Novomeščani izkoristili in zadnji nadvise oster Pučkov strel je gostom tokrat prinesel že drugo gladko zaporedno zmago.

Po mnenju sodnika Kušarja iz Ljubljane, ki je sodil odlično, so vsi igralci do enega izvršili svojo dolžnost. Se nekoliko več rutine in Novomeščanom bo vrnjen nekdanji zmagoviti sloves. K. J.

Na Mirni pridno telovadijo

Prihodnji mesec se bo na Mirni v 19-letni tamkajšnjega TVD Partizan vršilo okrožno prvenstvo v mnogobojju. Zakaži tudi neč Ves poletni čas je tu društvo izrabilo za najresnejšo vadbo. Ze dolga ni imel noben odlični slovenski vodnik, med političnima pa se je pri društvu oglašil slušatelj Srednje fizikulture šole v Ljubljani domačin Komuna Božo in se slavil na račpolgo. Nenadoma je vse oživelo. Vsi od delki hočejo pod spretnim Kominaletov vodstvom redno telovaditi. Tako ima tov. Komuna polne roke dela, ker ponuja vse odlične servise, do članskega. Za vsakega počinca je pokazal zanimanje, vsakega hoče z besedo, kretnjo ali s podrobno razčlenitvijo g.lov čimprej naučiti predpisane proste vaje. Zelo veliko srčnosti je pokazal pri organiziranju vadbene ure pri naših najmlajših telovadcih.

To beležimo predvsem zaradi tega, ker smo prepričani, da je to res pravi redki mer nesobičnega poklica naša fizikultura delavca. Čevaj je na političnem, se točno za tista, kje je njegovo mesto. S tem svojim prostovoljnim delom ne koristi samo odobrem TVD Partizana Mirna, temveč tudi sebi, ker si s praktičnim delom izpopolnjuje in utrjuje svoje znanje, ki si ga med letom pridobiva na Srednji fizikulturalni šoli v Ljubljani. Mirni telovadci in funkcionarji so mu za njegovo požrtvovalno delo iz erca hvaležni. K. J.

Športni dan v Črnomlju

Fizikulture organizacije iz Metlike in Črnomlja ter golenici Državnega deskega vzgajališča iz Gradaca so v ponedeljek VI. konursa KJL v Črnomlju, 31. avgusta priredili športni dan s celodnevno sporedom. Nastopili so tudi pripadniki JLA iz Metlike in Črnomlja.

Dopoldan je bila na vojaškem igrališču v Loki nogometna tekma med moštvo Metlike in Črnomlja. Sledil je nastop lahkoatletov, ki so nazivno stali sredi dvorane, voljen uspeh. Pozornost so vzbujali kolektivi tekmovalci so skozi Črnomelj, Gradac, Kropo, Stransko vas in nazaj v Črnomelj. Senzacija dneva so bile vsekakor moto dirke od poste do postaje, ki jih je organiziralo Avto-moto društvo iz Črnomlja, sodelovali pa so tudi gostje iz Novega mesta.

Popoldanski program so je razvil na igrališču za gimnazijo. Najprej so se pomerila moštva v metu bombe in kroglice, sledilo je tekmovalna na 100 m in staveta 4 x 100 m. Popoldanski spored so pozivale zlasti mladinke iz Metlike s simboličnimi vajami, prav tako pa tudi mladi črnomeljski gasilci in gasilke z nastopom a sekiricami. Tekma v odbojki je pokazala, da imajo zlasti Črnomeljski nekaj odličnih odbojkarjev. Črnomeljski potrebujejo vsekakor na se bili najbolje pripravljene strelci iz Črnomlja. Da njihova prizadevanja vaje niso bile zastoj na govorno priča rezultat, ki so ga dosegli.

Posamezni rezultati so naslednji: Tek na 100 m: 1. Pajo Car, Metlika, 12.4; 2. Vamjan Pint, Črnomelj, 13 sek. V staveti 4 x 100 m je zmagala ekipa Metlike: Jože Grbec, Tugo Vilfan, Joško Car, Pajo Car. Tek na 3000 m: 1. Franjo Marlič, JLA Metlika, 9.25 min.; 2. Mato Bartulović, JLA Metlika, 9.26 min.

Met kroglice: 1. Sejo Karahmad, JLA Črnomelj, 10.62 min.; 2. Makjovic, JLA Metlika, 10.31 min. Met bomba: 1. Maksimovic, JLA Metlika, 57 m; 2. Sluga, deajo zvez, Gradac, 36.80 m. Kolesarji: 1. Franci Urb, Črnomelj, 39.30 min.; 2. Boro Vardijan, Črnomelj, 39.31 min. Nogometna tekma: Črnomelj — Metlika 3:1. Odbojka: Črnomelj — Metlika 4:0. Strelci: 1. Lojze Pavlin, Črnomelj, 49 krogov; 2. Miroslav, 2. Bokovic, JLA Črnomelj, 48 krogov.

V skupnem plasmanu vodil ekipa Črnomlja s 66:44 točkami, ki je tako dobila prehodni pokal. O. Ra. Uredja uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gospič — Tiska tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani — Naslov uredništva in uprave: Novo mesto Ljubljanska cesta 25 — Poštni predal 33 — Telefon uredništva in uprave 127 — Tekoči račun pri Narodni banki v Novem mestu št. 614-1-90929-1. Četrtletna naročnina na 100 in polletna 200 din, celoletna 400 din.

Uspeh brigadirjev-dijakov

V soboto 23. avgusta so imeli brigadirji 7. čete I. novomeške mladinske delovne brigade »Vide Tompač« v Sindikainem domu v Novem mestu lepo slovesnost — proglasitev čete za drugo udarno.

Brigadirji te čete, ki šteje skupno 35 dijakov in dijakinj novomeške gimnazije, so tudi v drug decadi dela pri obnovi Novega mesta pokazali veliko požrtvovalnost in uspeh. Zato je odločitev OK LMS Novo mesto, da proglasi četo za drugo udarno, popolnoma pravilna.

Organizacijski sekretar OK LMS Novo mesto Viktor Bartol je komandirju čete Jožetu Perparju izročil diplomu, obenem pa je iskreno čestital vsem brigadirjem za dosegne uspehe. V imenu štaba čete pa je tov. Perpar izročil trem najboljšim brigadirjem pohvalne diplome.

Brigadirji so z velikim navdušenjem sklenili, da se bodo tudi v tretji — zadnji decadi trudili, da dosežejo udarniški naslov še tretjič.

Tudi mi jim iskreno čestitamo in jim pri nadaljnjem delu želimo še veliko uspehov!

Prevarala sva Italijane...

Bilo je po roški ofenzivi. Italijanski okupator si je domisljal, da je s to ofenzivo, s svojim najbolj krutim terorjem nad slovenskim ljudstvom, s streljanjem talcev, požigi in raznimi drugimi fašističnimi metodami, ki se jih je posluževal, uničil in zadušil partizanstvo na Dolenjskem.

Prav ta njihova ofenziva pa je ustvarila med ljudstvom zavest, da je najno treba vstopiti v OF ali iti v partizane ter točji sovražnika na vsakem koraku ter mu onemogočiti ropanje po naših slovenskih vaseh. Iz te borbe so izšli preizkušeni in prekaljeni borci — partizani in aktivisti, ki so našemu ljudstvu znali prikazati, kaj si italijanski fašizem dejansko želi ustvariti na naši zemlji.

Po naših gričih in vasičah je glasneje začela odmevati pesem »Slovene kremeniti, le stopite v korak...« in »Kovajci smo...«. Pričela se je krepiti majhna partizanska četa, iz katere je pozneje nastal odred v znani vinski gorici Trška gora, kjer je že meseca septembra 1941 pričela teči zibelka partizanstva.

Bilo je v začetku septembra 1942. S tovarišem Jožetom Hribarjem, takratnim sekretarjem železniškega rajonskega komiteta, sedaj načelnikom personalnega oddelka pri DZ Ljubljana, sva šla preko italijanskega bloka v Bučni vasi na Trško goro in dalje v Grčevje,